

Četras jaunas šķirnes

„Gladiolas ir ļoti elastīga kultūra – pielāgojas jebkuriem audzēšanas apstākļiem, ja ievērotas pamatprasības: saule un atklāts lauks,” saka Latvijas Gladiolu un īrisu biedrības prezidents, selekcionārs Laimonis Zaķis. Nedēļas nogalē šie rudens ziedi bija apskatāmi Kuldīgas novada muzejā.

Latvijas Gladiolu un īrisu biedrības prezidents, selekcionārs Laimonis Zaķis šogad radījis četras jaunas šķirnes. Attēlā pie iemiļotākās – ‘Poēzijas’.

Šogad izstādē ir četras jaunas šķirnes: ‘Arēna’, ‘Septītās debesis’, ‘Sirdsākītis’ un ‘Poēzija’. „Vēl piecas stāv, un nevaru tām izdomāt atbilstošu nosaukumu. Dažkārt hibrīds pats pasaka priekšā, bet dažkārt atrast piemērotu vārdu nav viegli,” atzīst selekcionārs.

L.Zaķim ir gandrīz 40 gadu audzētāja

pieredze, un apgrozībā viņš laidis vairāk nekā 200 šķirņu. „Katru gadu kaut kas nāk klāt. Šogad izstādītas vairāk nekā 40, arī perspektīvie hibrīdi, kolēģu un Krievijas šķirnes. Pamatā apskatāma mana selekcija. Šī ir sezonas noslēguma izstāde, jo ziedēšana tuvojas beigām.

Cilvēku vēlmes nav prognozējamās. Cit-

reiz kādu šķirni esmu savairojis ar domu, ka tā būs pieprasīta. Bet pasūta vien trīs sīpolus, un tad, kad to jau esmu samazinājis, pēkšņi vajag visiem. Ir arī tādi kolekcionāri, kuri cenšas dabūt visas jaunās šķirnes.”

(Vairāk lasiet 12. lpp.)

Lāsmas Reimanes
teksts un foto

Rucavas baltais sviests, bimbalu tīre, kunkelīne, asins pankūkas, palandrica, plaucēta rudzu maize. Kuldīgas tehnikumā apgūst Kurzemes kulināro mantojumu.

→ 10. lpp.

Sesto reizi pie Kuldīgas rokdarbnieču klubiņa Čaupe viesojas adītājas no citām valstīm. Šoreiz no Japānas, Nigērijas, ASV, Lielbritānijas, Somijas, Zviedrijas un Islandes.

→ 3. lpp.

Trešdien,

18. septembrī:

- Dzejas dienu noskaņās.
- Ko vērts redzēt Talsu pusē.
- Četru bērnu māmiņa Ginta Elksne un bizness.
- Volejbola trenere Inita Šneidere.
- Zivju pielikumā – vēžu audzēšana.

Kā klājas daudz bērnu ģimenei Laidu pagastā, un vai dzīve tālu no pilsētas tiek uzskatīta

par slogu? Par to šoreiz pētījumā Lai lauki nepaliek tukši.

→ 6.-7. lpp.

Kuldīgas novadniece, Latvijas pirmā senatora Kristapa Valtera mazmazmeita Kristīne Valtere-Peintnere no Īrijas pirmoreiz apmeklēja dzimtas mājvietu Rumbas pagasta Dindžās un priekšteču kapavietas Lāčplēšu kapos.

→ 5. lpp.

REDZĒJUMS

Kupla ģimene

Jolanta Hercenberga,
tāl. 63350568,
jolantah99@gmail.com

Šodienas numurā (6.–7. lpp.) rakstām par kuplu ģimeni Laidu pagastā: deviņiem bērniem, vecākiem un vecvecākiem. Tie ir dzīvespriecīgi cilvēki ar mērķiem, iecerēm un atbildību. Kā gan bez tās?

Kā atzīst Latvijas Daudz bērnu ģimeņu biedrību apvienības vadītājs Leonīds Mucenieks, ikdienā esot jūtams, ka atbildīgu vecāku izveidota daudz bērnu ģimene valstī nav prioritāte.

„Uz panākumiem virzās, ka nākas sev un citiem pierādīt: daudz var sasniegt arī no mazāk labvēlīgas situācijas.”

Vairumā kuplo saimju lielākā problēma esot pietiekama dzīvesvieta, lai visi var ērti iekārtoties un katram būtu sava privātā zona. Pašvaldības palīdz tad, ja ģimenei ir trūcīgās statuss, bet, ja vecāki paši spēj katrai atvasei sagādāt valstī noteikto minimumu, tad plašāka dzīvesvieta jāsarūpē pašiem.

Arī bērnu studijas esot teju neiespējamās, jo daudzās jomās izglītību var iegūt par maksu. Un tas nozīmē, ka piedzimšana daudz bērnu ģimenē jau ir priekšnosacījums tam, ka par savu nākotni vairāk būs jāpacinās pašam.

Vai tas ir slikti vai labi, grūti spriest. Nereti lasām par personībām, kas ieguvušas pat pasaules slavu un augstu labklājību, kaut gan sākušas

no neapskaužamas situācijas. Tieši tas, ka vajadzējis pacīnīties, sev un citiem pierādīt, ka daudz var sasniegt arī no mazāk labvēlīgas situācijas, ir cilvēku virzītis uz panākumiem.

Daudzas pasaulē populāritāti un milzīgu peļņu guvušas dziedātāju grupas vai uzņēmumi sākuši būcēnīšos, garāžās vai citās necilās vietās. Pretī panākumiem vairāk vedis sapnis nekā labvēlīgi apstākļi. Piemēram, arī viens no bagātākajiem cilvēkiem, ASV interneta tirdzniecības milža Amazon dibinātājs Džefs Bezoss biznesu esot sācis mājas garāžā. Uzņēmumu viņš dibinājis 1993. gadā, un pērn viņa īpašumu vērtība bijusi ap 137 miljardiem dolāru.

Latvijā veidot kuplu ģimeni ir sava veida izaicinājums. Ikdienā jāstāp ne viena vien neērtība, vecākiem prasmīgāk jāorganizē savas dienas gaitas, lai bērnu nogādātu uz skolu un ārpus skolas nodarbībām. Bet, tā kā daudz bērnu vecākiem, līdzīgi kā viena bērna vecākiem, katram ir tikai divas rokas un diennaktī atvēlēts tāds pats stundu skaits, tad gribot negribot daudz bērnu ģimenē dzimušajām atvasēm ātri veidojas prasmes uzņemties atbildību pašām par sevi. Arī par jaunākajiem brāļiem un māsām.

Lai gan kuplām ģimenēm sadzīviski nav viegli, tā ir labvēlīga vide, lai veidotos stipra personība.

Lāsma Reimane, tālr. 63350568,
reimane.lasma@gmail.com

TRIS VIEDOKĻI

KĀ VĒRTĒJAT ELEKTRISKO SKREJRITENŪ DALĪBU SATIKSMĒ?

Jādefinē spēles noteikumi

1. Iveta Kancēna, Satiksmes ministrijas sabiedrisko attiecību speciāliste:

– Pieaugot mobilitātei un rototies jauniem pārvietošanās līdzekļiem, pieaug arī riski satiksmes drošībai. Pašreiz elektrisko skūteru vadītāji tāpat kā velosipēdisti un gājēji ir mazaizsargātie dalībnieki. Šiem braucamajiem ir maza diametra riteņi, tāpēc uzbraukšana pat nelielai bedrei var izraisīt smagu kritienu.

Ministrija un CSDD gatavo normatīvo aktu projektus, kuros spēles noteikumi būtu skaidri definēti, nosakot šī transporta statusu ceļu satiksmē, prasības

inventāram, principus, kas jāievēro uz ceļa, u.tml. Eksperti vienojušies par vairākiem priekšlikumiem. Elektrisko skrejriteņu, kura ātrums ir līdz 25 km/h, var vadīt no 14 gadiem, un jābūt vismaz velosipēdistu apliecībai. Alkohola reibumā (vairāk nekā 0,5 promiles) aizliegts ar to braukt. Sods par satiksmes pārkāpumiem ir tāds pats kā velosipēdistiem. Ķivere – ieteicama.

Iecerēts, ka elektriskie skrejriteņi varētu izmantot veloinfrastruktūru (arī ieteicamās velojoslas). Tāpat tie varēs braukt pa ietvi, bet ar tādu ātrumu, lai netraucētu gājējus. Varētu iz-

mantot arī brauktuvi, ja satiksmes intensitāte ir maza un atļautais ātrums – ne vairāk kā 50 km/h. Vēl jāievēro šādas prasības: jābūt un jābrauc ar iedegtiem lukturiem, izvēloties drošu ātrumu. Aizliegts vest pasažieri un kravu. Apdrošināšana pagaidām brīvprātīga, bet par obligāto vēl jādomā. Skrejriteņi jādefinē kā sporta un atpūtas pārvietošanās līdzekļi. Pašvaldībām jāparedz tiesības noteikt zonas, kurās nomas elektriskajiem skrejriteņiem var ierīkot stāvvietas, un tādas, kurās paredzēts ar tiem braukt vai arī nedrīkst. Jaunie noteikumi varētu stāties spēkā pavasarī.

Nedrīkst apdraudēt citus

2. Toms Rožkalns, Kuldīgas autoskolas instruktors:

– Dienā iznāk daudz braukt pa Kuldīgu, Talsiem vai Ventspili. Elektriskie skrejriteņi sastopami bieži. Tas tāds modes kliedziens. Ir tādi, kas braukā dulli, nerēķinādamies ar satiksmes drošību. Man nav gadījusies ne kāda nelaime, ne domstarpības.

Problēma ir Rīgā

3. Agnese Roķe, skrejriteņu nomas *Goldingen Travel* pārstāve:

– Elektriskie skūterīši kļūst arvien populārāki. Pie mums par tiem lielākoties interesējas jaunieši, nāk arī pieaugušie. Bērni tikai kopā ar vecākiem. Skrejriteņi ceļu satiksmē tāpat kā velosipēds paredzēts patstāvīgai braukšanai no 12 gadiem, kad iegūtas vadītāja tiesības. Ja

Nav īsti noteikts, kur visdrošāk ar to braukt. Uz ielas ir diezgan bīstami. Uz ietves tas var traucēt un apdraudēt gājējus, jo tas pārvietojas bez skaņas. Ja ātrums ir liels (20–30 km/h), sadursmē var būt bēdīgas sekas. Parasti viņi brauc ar tādu ātrumu, ar kādu vadītājs jūtas droši. Ja jau spēj, var braukt pat ar 50 km/h,

ģimene paņem skrejriteņi nomā, bērnu riteņiem nomainām režīmu, lai nevar sasniegt lielu ātrumu. Slēdzot līgumu, kurā norādīta arī nomnieka atbildība, vēl stāstām par drošību, atgādinām satiksmes noteikumus. Skrejriteņi ir drošs līdzeklis. No tehniskā aspekta tie regulāri jāpārbauda. Jautājums, kā uzvedas pats braucējs. Šis nav treka skūteris vai skrituļdēlis, ar ko var lēkāt. Arī velosipēdisti

bet nedrīkst nevienu apdraudēt. Atbilstoši būtu veloceliņi, bet ne jau visur tādi ir. Ventspilī veloinfrastruktūra diezgan attīstīta, Kuldīgā tādas nav. Pa bruģi braukt ar mazajiem riteņiem nav patīkami, uz ietves tas traucē gājējus. Bet satiksmes noteikumi jāattiecinā uz visiem, arī uz skrejriteņiem.

pārdrošības vai neapdomības dēļ rada bīstamas situācijas, piemēram, pēkšņi parādoties uz gājēju pārejas vai krustojumā.

Skrejriteņi ir problēma Rīgā, kur satiksme intensīvāka. Tur arī tā lielā nelaimju statistika. Mums pilsētiņa mierīga. Parasti tiek iznomāts uz dažām stundām, lai izbraukātu un apskatītu pilsētu vai tāpat pabraukātu ar draugiem un ģimeni.

Daina Tafelberga

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Novadi ir reģionālās reformas gaidās. Vai to atbalstāt? Kādi ieguvumi, pārmaiņas būtu iedzīvotājiem?

Marina Krastiņa, sētniece: – Grūti pateikt, dzīvoju un strādāju Kuldīgā. Ir labi tā, kā ir šobrīd. Šķiet, ka mani nekādas izmaiņas neskars – nekas nemainīsies.

Irēna Baumanē, strādā Skrundas pirmsskolas izglītības iestādē *Liepziēdīnš*: – Domāju, ka šī reforma nav vajadzīga, jo līdz ar to Skrundai būs mazāk līdzekļu, lai ko panāktu savai pilsētai. Kopš kļuvām par novadu, jūtam pozitīvas izmaiņas. Ir arī lielākas izredzes kaut ko atjaunot. Ar Kuldīgu apvienoties negribam – gribam būt pašī par sevi.

Artūrs Žeibe, mežstrādnieks: – Dzīvoju Madonas novada Sarkaņu pagastā. Domāju, ka tiem pagastiem, kas nevēlas tikt apvienoti, vajadzētu to atļaut.

Dagnija Jankovska, brīvmāksliniece: – Labi ir tā kā šobrīd. Nauda jau vienreiz iztērēta. Kādēļ to atkal tērēt, kaut ko apvienojot, dalot? Labāk novirzīt pensionāriem un invalīdiem, kuri tik labi nedzīvo.

Oļģerts Grūbe, fotogrāfs: – Dzīvoju Kuldīgā. Domāju, ka man no reformas nekāda ieguvuma nebūs. Bet varbūt kādam būs – grūti tagad pateikt. Iedzīvotājiem jau neprasa, vai viņi vēlas. Kā augšā izlems, tā arī būs.

Nadežda Gologozova, pensijā: – Tā īsti šai reformai līdzī nesekoju, jo viņiem tur, augšā, laikam nav, ko darīt. Vieni mums ieskaidro, ka vajag apvienoties, citi atkal, ka ne. Atbalstu tad, ja apvienojot vai sadalot cilvēkiem būs jaunas darbavietas.

Inta Jansone, Lāsma Reimanes foto

MANUPRĀT

Tuvojas tumšie vakari

Vasara paskrējusi vēja spārnēm – vēsais laiks strauji nomainījies karsto. Tāpēc jādomā, ko darīt aukstajos, tumšajos rudens un ziemas vakaros. Mūsdienās kaut ko sev piemērotu atrast ir vienkārši, jo piedāvājumi paši lec acīs, īpaši, ja daudz laika pavada internetā. Dažādi kolektīvi aicina dziedātājus, dejotājus, fitnesa studijas aicina uz sporta nodarbībām, un vēl un vēl... Izvēle ir plaša. Jāsaprot, ko pats vēlies darīt, lai tumšais laiks nebūtu pavadīts mājās pie televizora. Arī es plānoju vakarus pavadīt sportiskā garā – ne tikai tāpēc, lai sevi uzturētu formā, bet arī tāpēc, lai uzlabotu veselību. Sports man vienmēr bijis tuvs, un tā varu arī aizmirst par stresu un nedomāt par to, kas dienā sakrājis. Turklāt tas dod enerģiju darboties tālāk. Ikvienam būtu jāatrod kaut kas sev. Viss iespējams arī mājās, piemēram, var darināt rokdarbus, vingrot vai lasīt grāmatu. Tas vairo labsajūtu, un vakarā nerodas vēlme vienīgi ieritināties siltā segā un par ārpasauli aizmirst.

Lāsma Reimane, tālr. 63350568,
reimane.lasma@gmail.com

Informē pagastu vadītājus

Kuldīgas novada pagasta pārvalžu vadītāju iknedēļas sanāksmē kultūras centra direktore Inta Burnevica uzsvēra, ka tradicionālā Hercoga Jēkaba gadatirgus veiksmē atkarīga tieši no lauku ļaužu aktivitātes un izdomas. Tika pārrunāts arī atbalsts jauniešiem un aptauja par novadu reformu.

DESMITAIS TIRGUS

5. oktobrī gadatirgus notiks jau desmito reizi, tas atradīsies Kalna un Pils ielā. Norises laiks – no 12.00 līdz 16.00. Šogad īpašais viesis būs Imanta Ziedoņa fonds *Viegli*. Ar Latvijas Vides aizsardzības fonda atbalstu atkal notiks izziņoši radošais pikniks *3E: etno, eko, eho* – Kalna ielas 19. nama pagalmā būs interesantas nodarbes gan pieaugušajiem, gan bērniem.

Vērtējot pirmo Kuldīgas pikniku pie Māras diķa un šīs vietas norises Pilsētas svētkos, I. Burnevica atzina, ka eksperiments izdevies: „Lai runātu par tradīciju, pasākumam jānotiek piecus sešus gadus. *Dzīres Kuldīgā* ir viena lieta, bet atsevišķs pasākums –

pavisam cita. Pirmajai reizei pikniks izdevies pat ļoti labi.” Dažādi vērtējumi izskanēja par *Dzīru* noformējumu pie Māras diķa. Viens viedoklis – daudzu puķu podu dēļ tas bijis par daudz raibs, cits – tieši puķes patikušas vislabāk. I. Burnevica paskaidroja, ka tās izmantotas vairākos pasākumos pēc kārtas.

JAUNIEŠIEM VAJAG TELPU

Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra (BJC) jaunatnes lietu speciāliste Ieva Kaltnece mudināja pārvalžu vadītājus apmeklēt forumu jauniešu mājā 21. septembrī. Tajā piedalīsies lauku jaunieši – vairāk nekā 100 cilvēku, varēs uzzināt, kas viņiem svarīgi, kas uztrauc. Vairākos pagastos šis

darbs ir labā līmenī, atrasta arī vieta, kur jauniešiem pulcēties, jo tas ir viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem, lai viņi būtu aktīvi.

Pašvaldības izpilddirektore vietniece Agnese Buka aicināja piemērotas telpas atrast visos pagastos. Kā pozitīvs piemērs vairākkārt izskanēja turlavnieku pašu iekārtotais *štābiņš*. Tāda vieta ir arī Vārmē un Pelčos. Rumbas pagasta brīvā laika centru *Bukaiši* iecienījuši kuldīdznieki. Savukārt Ēdolē un Rendā jauniešu aktivitātei ir labs potenciāls.

I. Kaltnece pastāstīja par BJC mobilo darbu ar jauniešiem: ik pēc pāris nedēļām speciālisti pagastos viņiem stāsta par neformālās izglītības iespējām un

veidiem, kā enerģiju ieguldīt lietderīgi. Ja vietējie pierāda, ka ir gatavi darboties, iespējama arī materiāla palīdzība, piemēram, Turlavai sagādāti planšetdatori un galda spēles.

Lai jaunie kļūtu aktīvāki un darboties gribuši, svarīgs ir līderis, kurš spēj aizraut. „Te neder skeptiski pieaugušie – vajag atvērtu cilvēku, kurš runā viņiem saprotamā valodā,” uzsvēra I. Kaltnece.

51% REFORMU DRĪZĀK ATBALSTA

Domes priekšsēde Inga Bērziņa informēja, ka pētījumu centrs SKDS rīkojis Kuldīgas novada iedzīvotāju aptauju par teritoriālo reformu. Uz jautājumu, vai viņi

Vai atbalstāt Skrundas, Alsungas un Kuldīgas novada apvienošanu?

/Kuldīgas novada iedzīvotāju aptauja/

- Ap 17% pilnīgi atbalsta,
- ap 34% drīzāk atbalsta,
- 18% drīzāk neatbalsta,
- 8% pilnīgi neatbalsta,
- 23% nav viedokļa.

atbalsta Skrundas, Alsungas un Kuldīgas novada apvienošanu, aptuveni puse to vairāk atbalsta, ceturtdaļa neatbalsta, bet pārējiem nav viedokļa.

Vēl I. Bērziņa uzsvēra, ka skolās pirmās klases šogad ir labāk nokomplektētas nekā iepriekš. Pat laukos tajās nav mazāk par septiņiem skolēniem, un arī Kuldīgas vidusskolu 10. klasēs šogad audzēkņu pietiek. Cerīgi arī tas, ka trīs kuldīdzniecēs sākušas mācīties par vecmātēm.

Iveta Grīniņa

Adīšanai katrā valstī savs piesitiens

19 rokdarbnieces no dažādām valstīm Kuldīgas novada muzejā piedalījās kopas Čaupe adīšanas meistarklasē.

Jau sesto reizi pie Kuldīgas rokdarbnieču klubiņa Čaupe viesojas adītājas no daudzām pasaules valstīm. Šoreiz – 19 rokdarbnieces no Japānas, Nigērijas, ASV, Lielbritānijas, Somijas, Zviedrijas un Islandes.

„Mums pašām ir ļoti interesanti,” skaidro pasākuma koordinatore Arita Svenča. „Viešņās pēc mūsu sagatavotā tehniskā zīmējuma ada latviešu rakstus, bet mēs skatāmies, kā viņas to dara, jo katrā valstī ir savs piesitiens.”

Čaupei ir sena sadarbība ar tautas tērpu centru *Senā klēts* Rīgā, kas organizē ārzemju rokdarbnieču grupas. A. Svenča stāsta: „Citu zemju pārstāves vēlas iemācīties kaut ko no latviešu etnogrāfijas. Bija tūre pa Latviju – viņas mācījās Rīgā un Liepājā, bet atpakaļceļā viesojās Kuldīgā, kur sarīkojām meistarklasi. Angļu valodā sagatavojām latviešu raksta tehnisko aprakstu un kopā tikām galā. Ar materiāliem nodrošina *Senā klēts*. Adīšanai tika veltītas apmēram divas stundas.

Parasti viesu grupās ir ap 20 dalībnieču. Viņām ir ļoti liela interese, ko un kā mēs adām. Ekspresizstādē parādījām Čaupes veikumu. Tā kā mūsu kopas mājvieta ir Kuldīgas novada muzejs, arī meistarklase notika tur.

Viešņām bija iespēja redzēt Kuldīgu: ienākt pilsētā pāri vecajam Ventas tiltam, gida vadībā apskatīt muzeju, pēc tam cauri vecpilsētai doties pusdienās.

Parasti Kuldīga dalībniecēm ļoti patīk, un nākamajā gadā viņas jau organizē savas grupas, brauc atkal un prasa meistarklases. Lielākā daļa ir sieviešu žurnālu redaktore vai tādas, kuras adīšanas žurnāliem sagatavo aprakstus, – var teikt, profesionāles. Protams, ir arī tādas, kurām adīšana ir vaļasprieks. Prasmju līmenis, ātrums un tehnika ir dažāda. Viņām te ir interesanti, un mums arī, piemēram, kā viņas saada trīs valdziņus... No šīm meistarklasēm daudz esam ieguvušas pašas.”

Iveta Grīniņa

Kuldīgas novada muzeja arhīva foto

MEDIĶI ZIŅO

Informē Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra medicīnas statistiķe Baiba Būvmeistere.

Gan sadzīves, gan kriminālas traumas

Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā no 30. augusta līdz 13. septembrim neatliekamā medicīniskā palīdzība devusies 151 izsaukumā.

Hospitalizēti 83 cilvēki, no tiem astoņi bērni. Pārvesti seši pieaugušie. No visiem pacientiem 22 bijuši alkohola reibumā: septiņas sievietes un 15

vīrieši. Notikušas trīs krimināltraumas un viena transporta trauma. 27 sadzīves traumās cietuši arī trīs bērni, kuri nogādāti ārstniecības iestādēs.

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Daudz zādzību

No 6. līdz 12. septembrim Valsts policijas (VP) Kuldīgas iecirknī reģistrēti 72 notikumi, no tiem 13 gadījumos sāks kriminālprocess.

Iecirkņa priekšnieks Normunds Aleckis stāsta, ka bijušas vairākas zādzības un naudas izkrāpšana. „Bijusi mobilā telefona zādzība un Kuldīgā zādzības no garāžām un

šķūņā. Kurmālē dažādas mantas nozagtas no pagraba. Izmeklējam gadījumu, kad uz sveša vārda ņemts kredīts. Kuldīgā, Policijas ielā, deģa šķūnītis – par to sāks kriminālprocess. Esam strādājuši arī ar akcizēto preču pārkāpumiem, izņemts neliels daudzums cigarešu. Bijuši arī citi noziegumi, par kuriem informāciju

nevaru izpaust.”

Par ceļu satiksmes pārkāpumiem uzrakstīti 87 administratīvie protokoli. Viens autovadītājs un divi velosipēdisti aizturēti alkohola reibumā.

Divas krimināllietas pabeigtas izmeklēt un nodotas prokuratūrai, lai sāktu kriminālvajāšanu.

Jolanta Hercenberga

NUMURA CITĀTS

„Ja bērnu piespiež, rezultāta nebūs. Tikai tad, ja pašam rodas interese, viņš darīs ar aizrautību. Pat tad, ja viņš nekļūs biteniēks, no bērnības būs, ko atcerēties. Piemēram, Aleksam tieši šodien pierē iekoda bite,” saka deviņu bērnu vecāki Liene Zvimberga un Raivis Drukmanis.

Ko novadu reforma dos uzņēmējiem?

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) Kurzemes biznesa klubs par administratīvi reģionālo reformu Saldū diskutēja ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) reģionālās politikas departamenta direktoru Raivi Bremšmitu un ministra padomnieku Madaru Lasmani.

Svarīga ir pašvaldības loma

Raivis Bremšmits (R.B.):

– Būtiski ir strādāt divos virzienos: stiprināt uzņēmējdarbību, īpaši novados, un pielāgoties demogrāfiskajām izmaiņām. Viens no mērķiem ir sasniedzamība. Lai varētu 90 minūtēs sasniegt Rīgu un otrādi. Ir iecere uzlabot valsts reģionālos, kā arī pašvaldību ceļus, lai iedzīvotāji var tikt uz novada centru. Atslēga būs efektīva pašvaldība ar spēcīgu administrāciju. Uzņēmējdarbībā specifiskiem mērķiem kopējais atbalsta apjoms ir 300 miljoni eiro. Ap 15% jeb 45 miljoni investēti jau pabeigtos projektos. Ieviešanas stadijā ir lielākā daļa – 45% jeb 186 miljoni. Pārējais – pašvaldību neiesniegtā daļa.

Šajā plānošanas periodā mērķi ir diezgan ambiciozi, proti, ja komersants rada darba vietas, pašvaldība palīdz to īstenot. Mērķis ir izveidot 5000 darba vietas ar 301 miljonu eiro privātajām investīcijām. Izpildīti 22% jeb radītas 1099 darba vietas par 140,6 miljoniem.

Galvenais darbarīks ir cilvēks. Līdz šim attīstība bija balstīta uz fondiem. Bet jādomā, kā vairāk izmantot savus resursus. Nodokļu pieaugums (ko pašvaldībai maksā uzņēmēji) ir 150 miljoni – diezgan ceniņams skaits. Ja gribam, lai novadi attīstās, svarīgi radīt jaunas preces un pakalpojumus. Te svarīgi, lai uzņēmējdarbības attīstībā pašvaldība kā patērētāja būtu arī devēja.

VARAM reģionālās politikas departamenta direktors Raivis Bremšmits: „Svarīgi, lai uzņēmējdarbības attīstībā pašvaldība kā patērētāja būtu arī devēja.”

Komersants gādā par iekārtām, tehnoloģijām, maksā algas, savukārt pašvaldība būvē vai atjauno ēkas un telpas, nodrošina komunikācijas, elektroapgādi, gāzes pieslēgumu. Pašvaldība iepērk jaunus pakalpojumus, lai nodrošinātu pati savus (plānotās investīcijas – 400 milj.) un uzņēmējdarbībai sniedz atbalstu (600 milj.).

Būs iespējas un izaicinājumi

Madars Lasmanis (M.L.):

– Nevar darboties tāds modelis kā šobrīd: 21 + 9 pašvaldības veiksmīgi apgūst fondus, bet 89 dara, kā nu sanāk. Būtiski atšķiras mazo un lielo pašvaldību paveiktais. Svarīga arī māksla novadu vadīt. Mazā novadā tas vieglāk, bet pašvaldība nav dibināta mēra ērtībām. Tā vajadzīga tam, lai uzlabotu dzīvi iedzīvotājiem, attīstītu uzņēmējdarbību, palīdzētu radīt darba vietas. Statistika rāda, ka mazās to nevar. Tāpēc, ka no tām cilvēki visbiežāk aizbrauc uz lielākiem centriem, kur nopelnīt var vairāk. Jo mazāk iedzīvotāju, jo lielāki pakalpojumu izdevumi.

Turpinot dzīvot kā līdz šim, pašvaldību uzdevumu pildīšanai papildus vajadzēs ap 250 miljoniem gadā – tikpat, cik tiek tērēts attīstībai. Neko nemainot, atšķirības izveidosies vēl lielākas un arvien vairāk būs jādotē mazās, atņemot naudu lielajām.

Ministrijas piedāvājumā ir 36 pašvaldības ar vairāk nekā 20 tūkstošiem iedzīvotāju. Tas vēl nenozīmē, ka 2021. gada 1. jūlijā pašvaldību kasēs iekritīs miljoni. Daudz jautājumu jāizlemj deputātiem, lai ietaupītu naudu turpmākajai attīstībai. Reformā nav plānots nevienu pašvaldības funkciju samazināt – darba apjoms būs līdzšinējais. Arī lielā pašvaldībā vajag, lai ikviens cilvēks ērti sasniegtu centru, bib-

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra padomnieks Madars Lasmanis: „Jāatzīst, ka uzņēmējs šodien nav prioritāte, bet tas ir atslēgas vārds tam, kā pašvaldība attīstās. Tātad, jo labāk uzņēmējam, jo labāk pašvaldībai.”

liotēku, doktorātu, sociālo dienestu u.c.

Pēdējās vēlēšanās mazākais vēlētajū skaits vienā pašvaldībā bija 30, lielākais pārsniedza pusotru tūkstoši. Tā nav vienlīdzība. Jānodrošina iespēja izvēlēties profesionālākus deputātus. Un arī iedzīvotājiem, īpaši uzņēmējiem, jānodrošina iespēja strādāt kopienas darbā.

Tik vienkārši naudu vairs nedos

Kā plānotie miljoni tiks dalīti?

M.L.: – Tiek izstrādāts jauns finanšu izlīdzināšanas plāns. Nebūs vairs pa vecam, taču pārāgi teikt, ka visas pašvaldības būs vienādas. Arī turpmāk Pierīgai būs jāpalīdz reģioniem. Mehānisms noteikti mainīsies – tik vienkārši naudu mērķdotācijām vairs nedos. Dažas pašvaldības greķu un pērk, ko grib.

Vai ir finansējums ražošanas ēku būvniecībai?

R.B.: – Vēl nav izmantoti 60 miljoni. Ir tādas pašvaldības, kas projekts nav iesniegušas.

M.L.: – Iepriekšējām valdībām bija vēlme nevis dot naudu konkursa kārtībā, bet katrai pašvaldībai iedalīt kvotu. Mums ir plāns pārpalikumu pārdaļīt, ļaujot vēlreiz startēt aktīvajām pašvaldībām, kas savu kvotu izmantojušas.

Vai daļu pārpalikuma var novirzīt pašiem uzņēmējiem?

R.B.: – Ir divas dažādas programmas: šeit minētā domāta pašvaldībām, otra no Ekonomikas ministrijas – uzņēmējiem. Izdevīgāk izmantot to, ko pašvaldības piedāvā no savējās, nevis programmā piedalīties pašiem.

Vai ministrija pārāk optimis-

Pašvaldību apvienošanās ļaus:

- ◆ veidot administratīvu, ekonomisku un saimniecisku vienību – reģionālas nozīmes attīstības centru;
- ◆ daudziem iedzīvotājiem un pašvaldībai veidot vienotu telpu: dzīvesvieta – darba vieta – pakalpojumi – nodokļi;
- ◆ racionāli plānot izglītības, veselības, sociālās aprūpes un citu pakalpojumu tīklu;
- ◆ patstāvīgi izpildīt likumā noteiktās pašvaldības funkcijas;
- ◆ koncentrēt finanses un īstenot apjomīgus projektus vietas attīstībai un investīciju piesaistei;
- ◆ veidot spēcīgāku pašvaldību, organizēt profesionālāku darbu.

tiski neskatās uz nākamā gada budžetu? Kas reāli darīts pašvaldību interešu aizstāvēšanai?

M.L.: – VARAM nav vienīgā, kas nodarbojas ar naudas lietām. Runājot par sākumskolēnu brīvpusdienām, jāatgādina, ka katra ministrija cīnās par savām prioritātēm un domā, ko optimizēt, lai nozari uzlabotu. Nevar būt tādas pašvaldības, kas spēj brīvpusdienas iedot visiem bērniem, un vienlaikus tādas, kas nevar paēdināt pirmās četras klases. Ir arī jāpārskata, kā ēdināšanas nauda tiek izmantota, jo vienmēr ir tādi bērni, kuriem brīvpusdienas pienākas, bet viņi tās neēd. Nav normāli, ka pašvaldība

var dotēt ēdināšanu visiem vidusskolēniem.

Vai būs valsts atbalsts dzīvojamu māju celtniecībai?

R.B.: – Tādu programmu plāno Ekonomikas ministrija. Tā ir daļa no reģionālās politikas. Viens virziens ir atbalsts sociālajām mājām, otrs – īres namiem, piesaistot aizņēmumus Valsts kasē. Problēmu rada tas, ka aizņēmumu termiņš ir tikai gads. Katru gadu nācās pārskatīt un mainīt. Mājokļu programma būs atsevišķs valsts pasākums, un skaidrs, ka lielāka iespēja būs attīstības centriem. Un nevarēs dzīvojamus namus būvēt tāpat vien – tas jāpārkaisto darba vietu radīšanai.

Pašvaldības ir vairāk orientētas uz iedzīvotājiem, nevis uzņēmējdarbību. Vai tas mainīsies?

M.L.: – Tiek strādāts pie jauna pašvaldību likuma. Tiklīdz tas būs gatavs pirmajam lasījumam, aicināsim LTRK uz diskusiju. VARAM atzīst, ka šodien uzņēmējs nav prioritāte, bet tas ir atslēgas vārds tam, kā pašvaldība attīstās. Tātad, jo labāk uzņēmējam, jo labāk pašvaldībai.

Kad beidzot kaut kas mainīsies, lai strādniekus var nodarbināt legāli? Zinām, ka notiek nelegāla darbaspēka ieviešana un nenomaksātos nodokļos tiek zaudēti miljoni.

M.L.: – Tā ir globāla problēma un pirmais jautājums, pie kā ķersies iekšlietu ministrs, kad būs izveidots budžets. Mēs no uzņēmējiem labprāt uzskatītu jaunus priekšlikumus par darbaspēka pieejamību.

Ko reforma dos iedzīvotājiem? Daudzi uz vēlēšanām neiet, jo uzskata, ka tāpat neko nevar mainīt.

M.L.: – Reformas mērķos šajā jautājumā norādītas trīs lietas: sabiedrības iesaiste, identitāte un pakalpojumu pieejamība. Lielai un spēcīgai pašvaldībai sasaiste ar iedzīvotājiem nebūt nav mazāka – tieši otrādi.

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras Kurzemes biznesa kluba biedri ieklausās, kāds no novadu reformas būs labums uzņēmējiem.

Mazmazmeita atklāj dzimtas izcilo vēsturi

Kuldīgas novadnieka, Latvijas pirmā senatora Kristapa Valtera mazmazmeita Kristīne Valtere-Peintnere no Īrijas augusta beigās pirmoreiz apmeklēja savas dzimtas mājvietu Rumbas pagasta *Dindžās* un priekšteču kapavietas Lāčplēšu kapos.

NEKO NEZINĀJA

Par sava vecvectēva lomu Latvijas vēsturē ārvalstīs izaugusi latviešu izcelsmes sievietē uzzināja tikai pirms pāris gadiem Augstākās tiesas (AT) mājaslapā, kur bija ievietota informācija par ozola stādīšanu K. Valtera piemiņai Kuldīgas Pils dārzā pie novada muzeja. Izlasījusi, ka ne AT, ne senatora dzimtajā Kuldīgas pusē nav zināmi K. Valtera pēcteči, viņa nolēma atsaukties un atbrauca uz Latviju.

ATDUSAS VIETA SAKOPTA

Rumbas pagasta pārvaldes vadītāja Lija Šēle pastāstīja, ka Kristīnes kundze kopā ar vīru Džonu Peintneru vispirms viesojās Kuldīgas novadā. Paši bija atraduši pirms diviem gadiem Pils dārzā stādīto ozoliņu un piemiņas akmeni, uzzinājuši, ka tas vests no dzimtajām mājām. Tad apmeklēja vecvectēva kapavietu Lāčplēšu kapos, kā arī dzimtas mājvietu *Dindžās*, kur jau sen vairs ir tikai drupas. Par vēsturisko atdusas vietu Rumbas pagastā rūpes uzņēmusies pagasta pārvalde. K. Valtera dzimta bijusi kupla. Konkrētu ziņu pagastā nav, taču redzams, ka ir piederīgi, kuri arī gādā, lai kapi būtu sakopti. Vēlāk bija tikšanās novada muzejā.

PRIECĀJAS PAR ATTIEKSMI

K. Valtere-Peintnere sarunās pat vairākkārt paudusi lielu prieku par to, kā

Latvijā tiek godāta viņas vecvectēva piemiņa. Viņa bija aizkustināta par K. Valtera dzīves faktiem – viņai tas bija jaunatklājums, jo iepriekš nav bijis pilnīgi nekādas informācijas.

Senatora mazmazmeita uzaugusi ASV. Viņas vectēvs – Kristapa dēls Nikolajs – arī bija jurists, zvērināts advokāts Latvijas brīvvalsts pirmajā laikā un latviešu trimdas darbinieks pēc Otrā pasaules kara Austrijā. N. Valtera dēls Ēriks apprecējās ar ārzemnieci, un viņa ģimene pārcēlās uz Ameriku, kur Kristīne izauga un studēja teoloģiju. Pirms septiņiem gadiem viņa ar vīru atgriezās Eiropā. K. Valtere-Peintnere ir vairāk nekā desmit garīgi izzinošu grāmatu autore un vada mākslas abatiju Īrijā.

UZDĀVINA FOTOGRAFĪJAS

Pēc Kuldīgas apmeklējuma izcilā novadnieka pēcnācējas ģimene viesojās AT, iepazīna Latvijas tiesu sistēmu, kuras pamatlicējs bija vecvectēvs. AT priekšsēdis Ivars Bičkovičs atgādināja, ka Latvija ir maza valsts lielajā pasaulē, tādēļ jo nozīmīgāks ir katra cilvēka devums valsts stiprināšanā, ko lieliski pierāda K. Valtera dzīve un darbs – viņa dzīves pamatprincipi ir stingri balsti arī šodienas tiesu sistēmai. Kristīnes kundze uzdāvināja vairākas fotogrāfijas no dzimtas arhīva, kurās redzams K. Valters kopā ar sievu, bērniem un mazdēlu.

Kristapa Valtera mazmazmeita Augstākās tiesas muzejam uzdāvināja foto, kur vecvectēvs redzams kopā ar sievu Emmu.

Nozīmīgs mirklis – Senāta tiesas zālē tiesneša krēslā ļauts apsēsties pirmā senatora Kristapa Valtera mazmazmeitai Kristīnei Valterei-Peintnerei.

Augstākās tiesas arhīva foto

Ja mežs ir sirdslieta

„Kopt mežu ir mans pienākums pret tēva mantojumu, lai atstātu to arī nākamajām paaudzēm,” teic Ilga Sedliņa, kuras īpašums *Bērzkalni* Maņģenē ir viens no sešiem finālistiem (vienīgais no mūspuses) Latvijas Meža īpašnieku biedrības konkursā *Sakoptākais mežs*.

BĒRNĪBAS ATMIŅAS

Ar Rumbas pagasta Maņģeni I. Sedliņai saistās jaukas bērniības atmiņas, jau tad viņai bija sapnis saimniekot savā mežā. Bet padomju laikos tas nebija ļauts. Maņģene jau izsenis nav bijis blīvi apdzīvots ciems, tomēr arī te savulaik bijušas sakoptas viensētas. Tagad daļa no tām, tostarp *Bērzkalni* mājas, aizgājušas postā. „Mēs dzīvojam nedaudz tālāk – mamma vecāku mājās Ķūķu ciemā,” stāsta I. Sedliņa. „Atceros, ka braucām pa ceļu un tēvs rādīja: „Te bija mūsu mežs!” Sirds viņam sāpēja. Tēvs nomira, kad man bija 12 gadu. Viņš nepiedzīvoja Latvijas otrās brīvvalsts laikus un atņēmo īpašumu atgūšanu. Tā kā laukos darba nebija, pārcēlāmies uz Kuldīgu. Uz Maņģeni vēl reizēm aizbraucām sēnēs, ogās.”

KAD VIŠS SĀKA BRUKT

Kaut gan dzīves pirmo pusi

Lai arī Ilga Sedliņa dzīvo Rīgā, kad vien var, viņa brauc uz Maņģenes *Bērzkalniem*, lai kopā ar vīru Alfonu koptu no tēva mantoto meža īpašumu. Drīz šajā izcirtumā tiks stādīta jauna audze nākamajām paaudzēm.

Dainas Tafelbergas foto

I. Sedliņai sanācis strādāt pavisam citā nozarē, deviņdesmito gadu sākumā viņa ar vīru Alfonu ķērās pie mantotā meža apsaimniekošanas. „Savā ziņā tas mums bija kā glābiņš – finansiāls atbalsts, kad Latvijā viss bruka,” atzīst meža īpašniece. „Abi ar vīru ilgus gadus nostrādājām Sadzīves pakalpojumu kombinātā, tad pēkšņi visu likvidēja. Vēl kaut kādus darbiņus mēģināju atrast: keramikas veikalā, tad gāzes saimniecībā pastrā-

dāju, bet nekas nebija ilgstoši. Abas meitas jau mācījās augstskolā, vajadzēja viņām palīdzēt. Tad pārcēlāmies uz Rīgu dzīvot, bet, kad vien varējām, pa mežu vien dzīvojamies. Jā, daudzi pārdeva mantotos īpašumus, turklāt par nieka naudu, bet mums tas nenāca ne prātā. Izcirtām tikai kopšanas nolūkā un tā, lai izdzīvotu. Man liekas, ka pārdošana būtu tas pats, kas atņemšana ar varu, kā notika, padomju varai atnākot.”

APMEKLĒJA SEMINĀRUS

Atgūtie 38 ha Maņģenē prasīja lielu darbu. Eglēs bija iemeties mizgrauzis, vajadzēja izņemt slimos kokus un stādīt jaunus. Sedliņi pievērsās priežu jaunaudzēm. Privāto mežu īpašnieki, kas dienā nav saistīti ar mežkopību, to bieži neizvēlas, jo priede prasa lielāku uzmanību. Tika izkopta audze arī vecā, aizaugušā karjerā. Pat dzīvodami tālu no Kuldīgas novada, Sedliņi ne mirkli nav pārstājuši paši ar savām rokām rūpēties par mežu Maņģenē. Tik vien lūguši biedrības *Meža konsultants* speciālistu padomu. Lai savu īpašumu apsaimniekotu pēc iespējas prasmīgāk, saimniece regulāri apmeklējusi dažādus seminārus un apmācības un turpina izglītoties. „Kaut ko no bērniības atceros, jo tēvs strādāja mežā, arī mamma piedalījās stādīšanas darbos,” tā mežkope. „Tagad metodes mainījušās, ir jāmācās. Katrā vietā sava augsne, ne katra suga, kas modē, augs. Pašā sākumā braucām uz semināriem Īvandes muižā, tad mācījāmies pie Aigara Grīnberga Kuldīgas meža īpašnieku biedrībā. Tagad ļoti laba sadarbība ar *Meža konsultantu* – Sigitu un Raimonu Vaivadiem.”

AR BĒRNĪEM UN VIŅU LABĀ

Meža atjaunošanā un kopšanā Sedliņi iesaistījuši arī jauno paaudzi. Šobrīd ekonomiskās situācijas dēļ gan grūti pateikt, vai kāda no atvasēm atgriezīsies senču dzimtajā pusē (Ilgai un Alfonam ir divas meitas un četri mazbērni). Taču attieksme pret mežu jau tagad tiek nodota jaunajai paaudzei. To izbraukumā uz *Bērzkalniem* novēroja arī konkursa *Sakoptākais mežs* vērtēšanas komisija, kurā ir gan mežsaimniecības, gan kultūras, izglītības, mediju, medicīnas un citu nozaru pārstāvji. „Ne jau konkursam strādājam, bet lai atstātu bērniem sakoptu mežu,” tā I. Sedliņa. „Liela vērtība ir pašu saimnieku ikdienā iegūtajai pieredzei un idejām savu mežu apsaimniekošanā. No īpašniekiem izskanēja tas, ka viņi jau intuitīvi jūt, kas mežam ir nepieciešams un ko vēl vajag darīt, lai tas turpinātu augt. Tieši tas, manuprāt, meža apsaimniekotājiem ir ļoti svarīgi – saprast, ko vēl nepieciešams izdarīt, lai savu mežu apsaimniekotu pēc iespējas veiksmīgāk,” tā pēc *Bērzkalni* apmeklējuma atzina Latvijas Pašvaldību savienības padomniece lauku attīstības jautājumos Sniedze Sprōģe.

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Lai lauki nepaliek bez cilvēkiem

Katrs bērns, kurš piedzimst pagastā, ir vērtība, jo jaunie dodas prom no dzimtajām mājām. Arī tad, kad tiek dibinātas ģimenes, tās labprātāk paliek pilsētā, kur visa infrastruktūra pieejama, nekur nebraucot. Kā dzīvo daudzbērnu ģimene laukos un vai dzīve tālu no pilsētas tiek uzskatīta par slogu, par to stāstām šoreiz.

(Iepriekšējie stāsti 14., 19. jūnijā, 5., 17. jūlijā, 2., 19. augustā, 6. septembrī.)

Liela un draudzīga saime

„Mēs esam deviņi bērni!” tā lepri saka astoņgadīgais Margots. Viņš ir viens no kuplās un draudzīgās ģimenes, kas dzīvo Liepās Laidu pagastā.

Tik kupla ģimene sanākusi, jo visi apvienojušies vecāku – Raiņa Drukmaņa un Lienas Zvimbergas – ģimenē.

Vienā mājā dzīvo trīs paaudzes, arī Raiņa vecāki – Zenta un Māris Drukmaņi.

Raivis saka, ka pats esot pa pusei pilsētas cilvēks, viņam patīkot arī tur, bet dzīvot gan viņš vēloties laukos.

Visi bērni, izņemot pavisam mazo Tomu Gustu, ir skolēni. Tētis Raivis atzīst – ar bērnu nokļūšanu skolā problēmu neesot.

Četri bērni mācās Kuldīgā, trīs – Turlavā, viens – Liepājā. Tētis pats gājis Turlavas skolā.

Zemnieku saimniecība *Liepas* nodarbojas ar piena lopkopību, tiek audzēti graudi, ir doma par dīķu ierīkošanu. Pavisam ir ap 200 hektāriem zemes. Nesen nodibināta vēl viena saimniecība, kurā ir ap 10 hektāriem, kurā Lie-

pājas Valsts tehnikuma 2. kursā viņš apgūst elektriķa profesiju. Šī joma viņam interesējot jau kopš bērnības. Mācīties esot diezgan grūti. Gintars brīvdienās braucot uz mājām. Satiksme esot gana ērta – autobusi kursē ik pa divām trim stundām. Atpakaļ uz skolu Liepājā viņš dodas svētdienas vakarā vai pirmdienas rītā. Autobusa biļete tiek pirka programmā 3+ *Ģimenes karte*, kas dod iespēju biļeti nopirkt lētāk. „Par puseiro varu aizbraukt uz Liepāju. Tur palieku kopmītnēs,” viņš saka.

Alekss Pakalnišķis, kuram ir 15, mācās Turlavas pamatskolas 9. klasē. Danielam Alfrēdam Drukmanim ir 14, viņš ir Kuldīgas Centra vidusskolas 8. klases audzēknis. Dāvim Drukmanim ir 13, viņš mācās tās pašas skolas 7. klasē, Jānim Mārim Drukmanim ir astoņi gadi, viņš mācās Kuldīgas 2. vidusskolas 2. klasē. Margots Pakalnišķis, kuram arī ir astoņi gadi, mācās Turlavas pamatskolas 2. klasē. Vēl ģimenē desmitgadīgais Rimants Pakalnišķis, kuram ir desmit gadu.

Viņš mācās Turlavas pamatskolas 4. klasē. Mazākais brālītis ir Tomiņš, viņš pavisam nesen ieradies šajā pasaulē.

„Perspektīvā domājam audzēt graudus, lai gan par lieliem graudaudzētājiem negrasāmiešs kļūst,” saka Raivis. Algotu strādnieku pagaidām neesot. „Ar lielākajiem darbiem tiekam galā paši.”

VISI PĒC KĀRTAS
Annijai Pakalnišķei, vienīgajai māsiņai starp brāļiem, ir 13 gadi, viņa mācās Kuldīgas Centra vidusskolas 7. klasē.

UZ SKOLU VED TĒTIS UN PELĒKS AUTOBUS
Uz Kuldīgu bērnus katru rītu ved tētis, bet vakarā atpakaļ – mamma. Raivis stāsta: „Danielam vajag speciālo klasi, jo viņam ir autiskā spektra traucējumi. Ar

Kuplais Raiņa Drukmaņa un Lienas Zvimbergas bērnu pulciņš. No kreisās: Annija, Gintars, Dāvis, Jānis Māris, Alekss, Daniels Alfrēds, Margots, tētis un māmiņa ar mazo Tomu Gustu. Fotografijā nav Rimanta, kurš vienkārsī nevēlējās fotografēties, kas arī tika respektēts.

viņu mēs sākām braukt uz Kuldīgu. Tad mazākie teica – arī gribot mācīties pilsētā. Tik, cik mašīnā ir vietu, tik bērnus vedam uz Kuldīgu. Nekādu kompensāciju par to pagastam neesam prasījuši, pagasta pārvaldē teica, ka ir tāda iespēja. Ja visi bērni būtu jāved uz Kuldīgu, nāktos braukt divas reizes.” Jautāti, kā nokļūst uz skolu Turlavā, Margots saka: „Ar pelēku autobusu. Kādreiz būs arī jauns.” Tas pietur mājas ceļa galā, un ar to neesot problēmu.

Turlavas autobuss skolēnus vedot uz skolu pa diviem lāgiem, jo ar to brauc arī likvidētās Basu skolas bērni.

Lai nokļūtu skolā, visi ceļas septiņos, jo uz Kuldīgu jāizbrauc bez desmit minūtēm astoņos, bet uz Turlavas skolu visi dodas pusdeviņos.

LIELĀKĀ PROBLĒMA IR APAVI
Kā ir sagatavoties jaunajam mācību gadam tik lielā ģimenē? Māmiņa Liene saka – tas parasti tiekot atlikts uz pēdējo

Daudzbērnu ģimene
Ģimene, kuras aprūpē ir vismaz trīs bērni, to skaitā audžuģimenē un aizbildnībā esošie Par daudzbērnu ģimenes bērnu uzskatāma arī pilngadīga persona, kas nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ja tā iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību.

tā ir, ka viņi patiešām paēd, nevis tikai saka,” piebilst mamma.

REĀLI NĀKOTNES PLĀNI
Gandrīz visiem bērniem ir ļoti reālas un pārdomātas nākotnes iecerēs. Trīs brāļi: Alekss, Margots un Rimants vēlas būt par biteniekiem. Alekss gan saka – mazie brāļi noskatījušies no viņa, bet tētis šo viņu vēlmi atbalsta un jau iegādājies divas bišu saimes. Alekss jau nopietni darbojas ar bitēm. Zemnieku saimniecībā *Ballas* viņš mācās no pieredzējušiem biškopjiem. Margots dzied skolas ansambli.

Jānis Māris grib būt frizieris. Viņš deļo tautas dejas. „Skolotāja ieteica, ka Jānim būtu piemērota dejojšana, jo viņš ir ļoti kustīgs. Lai enerģija būtu ievirzīta pareizajā gultnē. Tiešām, viņam patīk,” saka tētis. Dāvis grib būt galdnieks un arī jau sācis nopietni iet izvēlētas profesijas virzienā. Viņš skolā apmeklē mājturības pulciņu un Ēnu dienās dodas pie amata meistariem. Tētis saka, ka puīši profesijas paši izvēlējušies, vecāki nav viņus virzījuši. „Ja bērnam kaut ko piespiež, nebūs rezultāta. Tikai tad, ja viņam pašam rodas interese, viņš to darīs ar aizrautību,” saka Liene. Tētis piebilst: „Ir labi, ja bērnam ir, ko darīt. Pat, ja viņš pēc tam nebūs bitenieks, būs no bērniības ko atcerēties. Piemēram, Aleksam tieši šodien pierē iekoda bite.” Alekss atklāj, ka viņam par bitēm interesē viss – ieziemošana, viņu paradumi un dzīve, kā viņas nes medu un veido vasku. Daniels grib būt lauksaimnieks, tātad arī zemnieku saimniecībai ir skats nākotnē.

Mājās bērniem tiek uzticēti mazie darbiņi, kas tomēr ir ļoti svarīgi un prasa daudz laika, kura lielajiem allaž par maz. „Viņi var pieņest pakaišus, kaut ko satīrīt, kas nav smagi, bet prasa laiku. Pa visiem ātri saskrien un visu izdara. Gintars pat mašīnas vai traktoru paremontē.”

brīdi, bet lielas rūpes tas nesagādādot: „Kaut kas tiek nodots mantojumā no viena puikas otram. Līdz ar to izdevumi nav tik lieli. Protams, meiteņu vajadzības ir citas. Annija ir viena. Apavi ir vislielākā problēma, bet, salīdzinot ar citām ģimenēm, kur jāpērk visa drēbju kārta, izdevumi noteikti ir mazāki.

Mobilu telefonu nav tikai astoņgadniekiem, bet viņiem, savukārt ir viedpulksteņi, ar kuriem var sazināties. Skolā pusdienas ēdot visi. „Es ceru, ka

atkarībā no bērna dzimšanas secības

11,38 eiro par pirmo bērnu/mēnesi

22,76 eiro par otro bērnu/mēnesi

34,14 eiro par trešo bērnu/mēnesi

50,07 eiro par ceturto un nākamajiem bērniem/mēnesi

PAPILDATVAIŅĀJUMS

Tiesības uz vecuma pensiju piecus gadus pirms likumā *Par valsts pensijām* noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas (bērna vecākam vai aizbildnim, kura apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem, kurš laika periodā, līdz bērns sasniedzis 18 gadu vecumu, ne mazāk kā astoņus gadus ir aprūpējis piecus vai vairāk bērnus vai bērnu, kurš normatīvos akos noteiktajā kārtībā vismaz astoņus gadus ir bijis atzīts par bērnu ar invaliditāti).

10 eiro par diviem bērniem/mēnesi

66 eiro par trim bērniem/mēnesi

50 eiro par katru nākamo bērnu

PIEMAKSA PIE ĢIMENES VALSTS PABALSTA,

piešķir par divu vai vairāk bērnu (1–20 gadu vecumā) audzināšanu

PIEMAKSA PIE ĢIMENES VALSTS PABALSTA,

piešķir par divu vai vairāk bērnu (1–20 gadu vecumā) audzināšanu

VALSTS NODROŠINĀTIE ATBALSTA PASĀKUMI DAUDZBĒRŅU ĢIMENĒM (TRIS UN VAIRĀK BĒRŅU)

SAMAZINĀTS NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA NODOKLIS
50% no nodokļa, ne vairāk par 500 eiro/gadā

SAMAZINĀTA VALSTS NODEVA PAR ĪPAŠUMA TIESĪBU NOSTIPRINĀŠANU ZEMESGRĀMATĀ
20% mājokļa atbalsta programmas galvojums apmērā (ne vairāk kā 20 000 eiro) pirmā mājokļa iegādei

BRĀUKŠANAS MAKSAS ATLAIDES SABIEDRISKAJĀ TRANSPORTĀ
50% reģionālās nozīmes maršrutā no brauciena biļetes pilnās cenas
40% no abonenta biļetes cenas

ATLAIDES KULTŪRAS MINISTRIJAS PĀRRAUDZĪBĀ ESOŠOS TEĀTROS, KONCERTORGANIZĀCIJĀS UN PADOTĪBĀ ESOŠAJOS MUZEJOS

ATBĪVOJUMS NO CIVILSTĀVOKĻA AKTU REĢISTRĀCIJAS VALSTS NODEVAS
50% SAMAZINĀTA VALSTS NODEVA PAR INFORMĀCIJAS SAŅEMŠANU NO IEDZĪVOTĀJU REĢISTRA

ATBĪVOJUMS NO MAKSAS par Tieslietu ministrijas sniegtajiem maksas pakalpojumiem, kas saistīti ar ziņu sniegšanu no civilstāvokļa aktu reģistra ierakstiem

ATBĪVOJUMS NO VALSTS NODEVAS PAR RAJONU (PILSĒTU) TIESU, APGABĀLTIESU UN AUGSTĀKĀS TIESAS SNIEGTĀJIEM MAKSAS PAKALPOJUMIEM

ĢIMENES VALSTS PABALSTS, kura apmērs diferencēts atkarībā no bērna dzimšanas secības

PIEMAKSA PIE ĢIMENES VALSTS PABALSTA, piešķir par divu vai vairāk bērnu (1–20 gadu vecumā) audzināšanu

PIEMAKSA PIE ĢIMENES VALSTS PABALSTA, piešķir par divu vai vairāk bērnu (1–20 gadu vecumā) audzināšanu

PAPILDATVAIŅĀJUMS
Tiesības uz vecuma pensiju piecus gadus pirms likumā *Par valsts pensijām* noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas (bērna vecākam vai aizbildnim, kura apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 25 gadiem, kurš laika periodā, līdz bērns sasniedzis 18 gadu vecumu, ne mazāk kā astoņus gadus ir aprūpējis piecus vai vairāk bērnus vai bērnu, kurš normatīvos akos noteiktajā kārtībā vismaz astoņus gadus ir bijis atzīts par bērnu ar invaliditāti).

VIDOKĻI Vai un kāds atbalsts no valsts, pašvaldības vai sabiedrības būtu vajadzīgs daudzbērnu ģimenēm?

Astrīda Čerepoka, pensionāre: – Domāju, ka vairāk atbalstam jābūt tieši no valsts. Tie varētu būt pabalsti, varbūt arī varētu palīdzēt ar pārtiku, skolas precēm, ja ģimenē ir skolas vecuma bērni. Esmu četru bērnu mamma, agrāk arī mēs skaitījāmies daudzbērnu ģimene. Kad piedzima jaunākais bērni – dviņi, tad bija pabalsts – mēnesi četri rubļi. Bija pagrūti.

Tatjana Fomina, priekšlaicīgā pensijā: – Nezinu. Es izaudzināju septiņus bērnus, man nevienš nepalīdzēja. Tolāk arī tā saucamās bērnu naudas nemaksāja. Lai arī nebija viegli, paši tikām ar visu galā. Labus bērnus izaudzinājām.

Daiga Ēke-Silirova, strādā valsts policijā: – Protams, ka ir nepieciešams gan sabiedrības, gan valsts atbalsts. Arī pašiem jārupējas. Nevar gaidīt tikai valsts, pašvaldības palīdzību, ja pats neko nedara. Domāju, ka pārtiku katrs pats var sagādāt savai ģimenei. Vairāk daudzbērnu ģimenēm noderētu finansiālais pabalsts.

Velta, pensionāre: – Domāju, ka gan pašvaldībai, gan valstij ģimenēm ir jānāk pretī. Pati esmu dzimusi daudzbērnu ģimenē, mēs bijām septiņi – toreiz augām, no viena krekla sākot līdz pēdējam. Grib, lai ir vairāk bērnu, bet tad ir vairāk jārupējas, nevar izdzīvot ar 11 eiro. Mani dēli brauc uz ārzemēm. Tur māmiņai, dzemdējot pirmo reizi, iedod trīs tūkstošus. Labi, nedosim tik daudz, mūsu valsts ir nabadzīgāka, bet pabalstiem jābūt lielākiem.

Inga, pārdevēja: – Daudzbērnu ģimenēm vajadzētu no visiem atbalstu: gan no pašvaldības un valsts, gan arī no līdzcivīļiem. Manuprāt, vairāk jāatbalsta finansiāli, jo nauda visur vajadzīga. Man pašai ir divi bērni, viņi jau izauguši. Viens mācās augstskolā, otrs jau ir savā dzīvē. Tagad audzināšanā esmu paņēmusi vienu bērnu – 12 gadus vecu audzumeitu.

Inīta, no Kabiles pagasta: – Pēc manām domām, atbalsts ir nepieciešams. Pati esmu izaudzinājusi četrus bērnus. Centos ar visu tikt galā pati, lai gan situācijas bija dažādas, bija arī grūti laiki. Ja būtu gājusi prasīt atbalstu, būtu to arī saņēmusi. Lai gan vienreiz palīdzību prasīju, atteica. Vairāk nejaudāju.

Inta Jansone
Lāsmas Reimanes foto

Daudzbērnu ģimenes nav prioritāte

Latvijas Daudzbērnu ģimeņu biedrību apvienības vadītājs Leonīds Mucenieks pārliecināts, ka lielākā daudzbērnu ģimeņu problēma Latvijā ir mājvieta.

Viņš uzsver, ka pagājušās valdības labi iesāktās ģimeņu atbalsta iniciatīvas ne tikai neturpinās, bet pat tiek bremsētas, jo jaunās valdības prioritātes ir citas: „Nesen piedalījās demogrāfijas forumā Ungārijā, kur runāja arī mūsu labklājības ministre Ramona Petra- viča, kura kā galvenās prioritātes nosauca atbalstu pensionāriem un audžuģimenēm, un viss. Tas ir skumīgi.”

LAI SAGLABĀTU VESELĪGU PSIHOLÓĢISKO GAISOTNI

„Pietiekami plašs mitekļis ir pamats, lai ģimene justos labi, lai nebūtu spriedzes un konfliktu. Ja nevar lāga sagulēt vai viens otram pats traucē mācībās, tad nav iespējams saglabāt veselīgu psiholoģisko gaisotni. Bieži vien ģimenes spiestas irēt mazu, šauru dzīvoklīti, bet maksāt par to lielu naudu no jau tā nelielā budžeta.

Pašvaldības šādām ģimenēm dzīvokļa jautājumā var palīdzēt tikai tad, ja tām ir trūcīgās ģimenes statuss. Ja ienākumi kaut par eiro uz cilvēku pārsniedz likumā noteikto robežu, tad palīdzēt nevar. Skaidrs, ka vecāku rūpes ir pelnīt, lai varētu bērniem nodrošināt

visu vajadzīgo. Tad tu nejuties pazemots un vari būt gandarīts, ka vari savu ģimeni nodrošināt. Bet skumjākais ir tas, ka daudzbērnu ģimenēm, lai saņemtu pašvaldības atbalstu dzīvokļu jautājumā, nākas vai nu slēpt savus ienākumus, lai nepaceltos virs minimālo ienākumu sliekšnim, vai arī jāsāk pelnīt tik daudz, lai varētu dabūt kredītu.”

AR VIENU ROKU TIEK DOTS, AR OTRU – NEMTS

„Attīstības finanšu institūcija *Altum* garantē kredītus ģimenēm ar bērniem. Taču šim kredītam daudzbērnu ģimenes bieži vien netiek klāt, jo bankas uzskata, ka ienākumi ir nepietiekami un ģime-

ne ar kredītu var stipri pasliktināt savus dzīves apstākļus. No vienas puses – valsts piedāvā šo palīdzību, no otras – to saņemt daudzbērnu ģimenēm ir neiespējami. Reāli lielāka iespēja ir ģimenēm ar mazu cilvēku skaitu, jo ienākumi uz vienu ģimenes locekli ir lielāki.

Mums ir izdevies panākt, ka ģimeņu pabalsti ir palielināti. Bet problēma ir tā, ka bankas šos pabalstus neņem vērā, vērtējot kopējos ienākumus. Līdz ar to ienākumi izrādās par mazu, lai saņemtu kredītu.”

LIEGTA IESPĒJA STUDĒT

„Vēl viena problēma ir bērnu izglītošana, jo aizvien vairāk tā ir par maksu, sevišķi, ja runājam

par augstākajām mācību iestādēm. Daudzbērnu ģimeņu bērniem ir iespēja mācīties profesionālās ievirzes skolās. Ja bērns ir apvīnāts un naudas dēļ nevar pilnveidot un attīstīt savas spējas augstskolā, tas ir skumji.

Liela palīdzība daudzbērnu ģimenēm ir 3+ *Ģimenes karte*, kas nodrošina atlaides sabiedriskajā transportā un daudzos pakalpojumos. Bet piesaistīt atbalsītājus šai programmai ir ļoti grūti. Ar to nodarbojas Sabiedrības integrācijas fonds. Valsts, atbalstot šo karti, vēlējas vairāk gūt no privātajiem uzņēmējiem un mazāk pati ieguldīt. Šobrīd lielākais ieguvums no kartes ir transporta izdevumi un varbūt biļetes kādā teātrī.”

Mainās izpratne

Latvijas Daudzbērnu ģimeņu biedrības apvienības pārstāve Inese Muceniece prezentēja Eiropas jauniešu darbinācu iniciatīvas Eiropas Parlamentā, Briselē, konferencē *Ceļā uz ģimenei draudzīgāku Eiropu (Towards a Family-Friendly Europe)*.

DEMAGRĀFISKĀ SITUĀCIJA VISUR LĪDZĪGA

Konferences galvenā tēma bija ģimenes politikas nākotne, īpašu uzmanību pievēršot ģimenei draudzīgākas Eiropas veidošanai. Inese atceras: „Satiekoties šajā forumā ar jauniešiem no ļoti dažādām Eiropas valstīm, nācās secināt, ka demogrāfiskā situācija visās valstīs ir diezgan līdzīga. Iedzīvotāju skaits

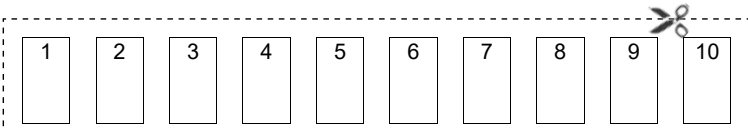
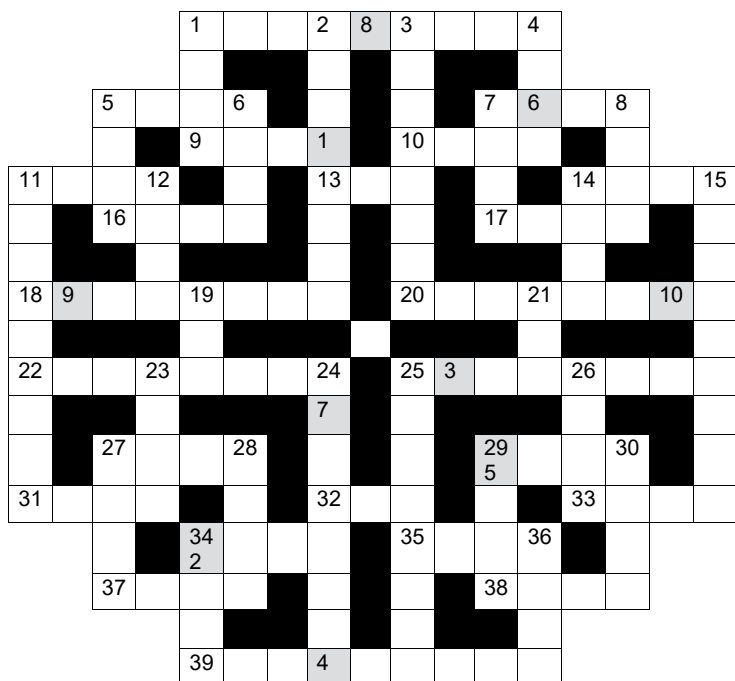
samazinās, dzimstība samazinās, palielinās vecu cilvēku īpatsvars. Viens no iemesliem ir tas, ka valdības nedomā par ģimenei draudzīgu politiku, bet par prioritātēm uzskata pavisam ko citu: aizsardzību, veselības aprūpi un citus ekonomiskus jautājumus. Vairāk tiek runāts par palīdzību minoritāšu grupām, bet mazāk par tradicionālo ģimeni. Arī jauni cilvēki šodien daudz vairāk uztraucas par karjeru, par finansiālo stabilitāti, nevis par ģimeni. Visās valstīs ģimenes veidojas daudz vēlāk. Mēs salīdzinājām situāciju, kāda ir katrā valstī, salīdzinājām likumdošanu. Sapratām, ka Latvija, salīdzinot ar dažām citām, vēl turas pie tradicionālās ģimenes modeļa, kas notiprināts Satversmē.”

VARBŪT DIVI JAU IR DAUDZ?
„Ģimenes jēdziens paplašinās. Daudzās valstīs tas likumā nav rakstīts, un izpratne par ģimeni ir daudz brīvāka. Piemēram, Skandināvijā bērni pieder valstij, bet vārds *ģimene* sabiedrībā pat netiek tik daudz lietots. Izpratne mainās arī par daudzbērnu ģimenēm. Forumā runājām par to, kāpēc cilvēki vairs negrib lielas ģimenes un ka mūsdienās ģimēni ar diviem bērniem jau varbūt var uzskatīt par daudzbērnu.”

Inese novērojusi, ka arī daudzbērnu ģimeņu biedrību kustība Latvijā vājinās: „Cilvēki ir kļuvuši pasīvi. Agrāk bija vairāk salidojumu, vairāk iniciatīvas pašiem kaut ko organizēt un kaut kur piedalīties. Tagad šī aktivitāte mazinājusies. Ienākusi jaunā paaudze, kurai nav vēlmes ar to nodarboties, varbūt ir citi izaicinājumi.”

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Daina Skribāne.

Risinājumu gaidām līdz 18. septembrim.

Horizontāli: 1. Populārs mežglis, ko var viegli uzstiet. 5. Datorikā – kursora pozicionēšanas ierīce (sar.). 7. Mazās Juglas kreisā pieteka. 9. Divvietīgu sporta jahtu klase. 10. Upe Vācijā. 11. Pērnā zāle. 13. Trigonometriskā funkcija (apzīmējums). 14. Strauji, pēkšņi sveras uz priekšu, piem., aizķeroties kājai (aiz kā). 16. Lineāra būvkonstrukcija. 17. Pirmatnējo cilvēku mītnes. 18. Latviešu rakstnieka R.Sēja (1884–1975) romāns ... *muiža*. 20. Neļaut brīvi dzīvot, attīstīties. 22. Sievietes, kas irē (telpas). 25. Jumstiņi (apv.). 27. Taisnes ar noteiktām īpašībām. 29. Dievība latviešu mitoloģijā. 31. Latviešu literātes L.Stumbres (1952) luga. 32. Spēj, jaudā. 33. Priežu mežs. 34. Daļēji sadedzis cieta organisma, vielas (parasti koka) gabals. 35. Sevišķa gaisotne, ko izstaro kāds cilvēks, vieta u.tml. 37. Lauvenes vārds Dž.Adamsones grāmatā *Dzimusi brīvībai*. 38. Kāpostu dzimtas lakstaugs. 39. Raksturot, izstāstīt.

Vertikāli: 1. Piedarbs (novec.). 2. Latviešu gleznotājs, zīmētājs (1919–1991). 3. Patiesība. 4. Cilšu savienība un valsts D-Arālijā apmēram pirms 3000 gadiem. 5. Gaišs, ar dzeltenīgu nokrāsu (par zirgu vai tā apmatojumu). 6. Augstākais darbīgsais vulkāns Eiropā, Itālijā. 7. Latvijā radīta galda spēle, kurā apkopotas 900 latviešu tautas mīklas. 8. Neredzīgs. 11. Viens no bungdobumu dzirdes kauliņiem. 12. Rakstnieka J.Jaunsudrabiņa (1877–1962) triloģija. 14. Angļu komponista E.L.Vēbera (dz. 1948) mūzikls. 15. Tēls brāļu Kaudziņu romānā *Mērmieku laiki*. 19. Kirilicas burts. 21. Kods, kas jāzina, lietojot bankomātu. 23. Meklējamā lieluma apzīmējums matemātikā. 24. Tēls norvēģu dramaturga H.Ibsena (1828–1906) lugā *Pērs Gints*. 25. Vagars. 26. Tvaiks (parasti pirtī). 27. Pagasta centrs Ventspils novadā. 28. Gultas pārklājs. 29. Lielumi, ko izmanto par vienību mērīšanā. 30. Lugas cēliena daļa. 34. Kuģu stāvvieta. 36. Veidot apģērbu gabalu no dzijas.

Pareizā atbilde: AKROMEĢĀLIJA (slimība, kas rodas no hipofīzes augšanas hormona pārprodukcijas un izpaužas pārmērīgā sejas kaulu, plaukstu un pēdu augšanā).

Atbildes. **Horizontāli:** 1. Fortūna. 5. Stilets. 9. Ķirbis. 11. Lūkass. 12. Talmūds. 13. Emīrs. 17. Indra. 19. Pistole. 20. Penāti. 21. Dzenis. 24. Anēmija. 26. Krāsa. 27. Cenzs. 31. Iegrimē. 33. Rigoze. 34. Plēpiss. 35. Fajanss. 36. Bicepss. **Vertikāli:** 2. Okinomo. 3. Tebe. 4. Nasta. 6. Talsi. 7. Loko. 8. Testers. 10. Smalta. 14. Reverss. 15. Pistons. 16. Ilūzija. 18. Novirze. 22. Amfora. 23. Urānija. 25. Ozīriss. 28. Ciems. 29. Hepri. 30. Soja. 32. Sēre.

Pareizi atbildējuši: Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Velta Višņevska, Ojārs Silkans. Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuli kastītē!

Septembra uzvarētājam dāvana gādāta sadarbībā ar salonveikalu Akcent's.

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Vīrietis, kurš izprot sievietes

Eugenijs Laurinaitis. *Skatiens no spoģuļa: sievietes dzīves ceļš vīrieša acīm.* „Lai sieviete izdzīvotu, viņai nepieciešami divi komplimenti dienā, lai dzīvotu – vajadzīgi pieci, bet lai ziedētu – desmit.” E.Laurinaitis ir viens no visvairāk apbalvotajiem Lietuvas psihoterapijas speciālistiem, kā arī neskaitāmu zinātnisko publikāciju, fundamentālo sacerējumu, dažādu darbu autors un izdevumu sakārtotājs. Viņš spēj saprotami izskaidrot lasītājiem dažādas attiecības: ar citiem, ar sevi, ar pēcnācējiem.

MANA AIZRAUŠANĀS

Vienmēr izvēles priekšā

Kuldīgas Centra vidusskolas audzēkne Justīne Ansone devīto gadu spēlē dambreti. Šī aizraušanās iemācījusi būt pacietīgākai, patstāvīgākai un vienmēr domāt trīs soļus uz priekšu.

Justīne Ansone neplāno nākotni saistīt ar savu hobiju – dambreti, taču spēle ir labs veids, kā sevi attīstīt. Pierast, ka jāpievērš uzmanība sīkumiem, jādoma loģiski un, lai sasniegtu rezultātu, arī jāriskē.

velta ģimenei un draugiem. Viņa nedomā nākotnē dambretei pievērsties nopietnāk, taču kā hobijs tas esot lielisks. „Dambretei manā dzīvē ir liela nozīme. Tā iemācīja būt pacietīgai un patstāvīgai,” atzīst meitene.

Jauniešu vidū šis nav populārs sporta veids un aizraušanās, jo viņi dod priekšroku volejbolam vai basketbolam. To īpaši varot just vecākajās grupās, kur spēlētāju ir ļoti maz. Savukārt no astoņiem līdz desmit gadiem gribētāju netrūkst, un tas priecē.

Dambretes nodarbībām nav noteikta ilguma – katrs pats izvēlas, cik ilgi paliek. Tās notiek trīsreiz nedēļā Kuldīgas sporta skolā. Justīnes treniņi parasti rit vidēji divas stundas, taču brīvajos brīžos viņa trenējas arī mājās. Meitenes elks ir Zoja Golubeva – trenere un vairākkārtēja Eiropas un pasaules čempione.

LABI REZULTĀTI NĀK AR LAIKU

Dambrete esot sarežģīts un laiktietilpīgs hobijs. „Manuprāt, līdz galam to nevar apgūt neviens, jo spēle balstās dažādās teorijās un variantos. Mūžu spēlē, mūžu mācies!” saka Justīne. Noteikti jāreķinās ar to, ka viss nenotiek uzreiz, jābūt pacietīgiem. Pirmās godalgas nāks tikai pēc laika. Visu sarežģī tas, ka spēlētājs vienmēr ir izvēles priekšā – jāizlemj, kā darīt labāk. „Jādomā trīs soļus uz priekšu un jāpavada ilgs laiks, lai tiktu pie kārotajiem rezultātiem.”

Papildus Justīne pie mūzikas skolotājas Martas Ozoliņas apgūst ģitāras spēli, ik pa laikam ceļo, kā arī pavada laiku ar draugiem. Pēc vidusskolas viņa plāno studēt inženierzinātnes, jo aizraujas ar eksaktajiem mācību priekšmetiem. Citiem jauniešiem Justīne iesaka pie pirmajām grūtībām nepadoties un pārkāpt tām pāri. Saprast, ko katrs vēlas sasniegt, un uz to mērķtiecīgi doties.

Elizabete Rublāne
Justīnes Ansones arhīva foto

SVARĪGS ĢIMENES ATBALSTS

Ar dambreti Justīne sākusī aizrauties desmit gadu vecumā. Uz skolu atnākusi kāda sieviete no Kuldīgas novada sporta skolas, kas bērniem stāstījusi par nodarbībām. Stāstītais ieinteresējis, un viņa nolēmusī pamēģināt.

Justīne trenējas pie Pētera Gailāna. „Esmu piedalījies dažādās sacensībās, gūstot godalgotas vietas. Kopumā tās ir 85 medaļas,” viņa lepojas. Tagad laiks jāvelta mācībām

skolā, taču pēdējās spilgtākās atmiņas ir Eiropas čempionāts 100 lauciņu dambretē Tallinā. Tur meitene ieguvusi 3. vietu pamatturnīrā un ātrspēlē. „Galvenais ir regulārs treniņš un disciplīna. Man vienmēr noderējis ģimenes atbalsts – tā uzmundrinājusi un atbalstījusi brīžos, kad gribējās visam atnest ar roku.”

NE VISAI POPULĀRA

Kuldīgas Centra vidusskolā šogad sāktas mācības 12. klasē. Brīvdienās Justīne laiku

VALODNIEKS

Kurzemieka konkursā tiek publicēti izteicieni un jēdzieni. Precizāko skaidrojumu autori (var pievienot arī piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems balviņu.

Ko nozīmē teiciens dzīres mēra laikā?

Atbildes līdz 18. septembra 12.00 sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv!

Atbilde.

Teicienu *dziesmiņa nodziedāta Ingars Neimanis* tulko šādi: „Tā saka, kad kāds nomirst vai iekļūst lielā nelaime. Šo izteicienu parasti saista ar dziesmām, ko dzied baznīcā, izvadot mirušo. Fragments no I.Turģeņeva romāna *Tēvi un dēli*: „Tavs tēvs ir labs vīrs – bilda Bazarovs – taču viņš ir atvaļināts, viņa dziesmiņa nodziedāta...”

Anita Eglīte raksta, ka tā ironiski var teikt par kādu, kas zaudējis savu posteni, savu ietekmi vai tamlīdzīgi.

Konkursu atbalsta Micrec.lv

VĒSTURE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

2015./2016. mācību gads

ZINĀTKĀRI, AKTĪVI, IDEJĀM ATVĒRTI

Anita Sebeža Nīkrāces pamatskolā par direktori nostrādājusi gadu: „Es ar savu skolu no sirds lepojos, jo tai ir dvēsele, tajā strādā radoši pedagogi un mācās zinātkāri, aktīvi un jaunām idejām atvērti skolēni.

Skola kļuvusi spilgtāka, krāsām bagātāka, sulīgāka. Pilnveidota materiāli tehniskā bāze, IT pieejamas visiem skolotājiem un skolēniem, mācībām iegādāti jauni datori. Patiesi lepojamies ar iesaistīšanos ekoskolas izveidē, jo tas palīdz kļūt gudrākiem un zaļāk domājošiem. Piedaloties *Mammās dabas* un *Latvijas Valsts mežu* pasākumos, iegūta jauna pieredze, satikti jauni draugi, veicināta sadarbība starp citām ekoskolām Latvijā. Mums izveidojusies brīnišķīga sadarbība ar vecākiem, kuri atbalstījuši daudzas ieceres, palīdzējuši labiekārtot telpas, aktīvi apmeklējuši pasākumus un skolas padomes sēdes, tādējādi veicinot skolas un vecāku mijiedarbību.

Rudenī un pavasarī ejam kopīgos pārgājienos. Patriotisko audzināšanu attīstām, Lāčplēša

dienas svinībās un Latvijas gadadienā piedaloties kopā ar Zemessardzi un citiem aicinātiem viesiem. Saglabājam un kopjam Nīkrāces pagasta un skolas vēstures liecības, pateicoties vēstures skolotājas uzņēmībai. Tiek organizēti interesanti un saturīgi pasākumi, kuros ikviens rāda savas spējas un reizēm pārsteidz ar kādu nezināmu talantu. Mūsu skolas leļļu teātris ar pašu pedagogu darinātām lellēm un dekorācijām piedalījies jau astoņās izrādēs, bet sportisti sevi pierādījuši gan pārgājienos, gan novada sacensībās, gan lielāka mēroga skrējienos Saldū un Kuldīgā.”

VISUS SAGAIDA SIRSNĪGI

1. septembris bija pirmā skolas diena astoņiem pirmklasniekiem, kuri šajā rītā jutās mazliet satraukti. Satraukums ātri vien norima, jo viņus sagaidīja smaidīgā direktore A.Sebeža un tikpat smaidīgā 1. klases audzinātāja Elīna Linkovska.

Zinību diena Nīkrāces pamatskolā – skolā ar dvēseli – bija īpaši svinīga un savilņojoša. Svinīgajā līnijā dziedāja Paula Ezeriete (3. klase), Arīta Estere Puškareva (1. klase), īpašu dziesmu sagatavojuši skolotāji.

Kas tie būtu par svētkiem bez ciemiņiem! Viesojās pagasta pārvaldes vadītāja Benita Lieļmere un sporta organizatore Ilona Rītiņa. Īpašu pārsteigumu sagādāja bijusī Skrundas novada domes priekšsēdētāja, 12. Saeimas deputāte Nellija Kleinberga, kura ar savu palīdzību Sarmīti Bišu bija ieradusās, lai Zinību dienā sveiktu skolēnus, vecākus, pedagogus un citus darbiniekus. Tika arī pasniegta dāvana – Saeimas apmeklējums ar organizētu ekskursiju un izbrauciens ar patruļkuģi *Skrunda*.

AR SKRUNDAS NOVADU SAISTĪTA

Īpašs notikums bija klašu kopīgā fotografēšanās. Par to paldies direktorei vietniecei izglītībā Svetlanai Rudzītei, kura šogad sāka strādāt Nīkrāces pamatskolā.

S.Rudzītes dzīve ir tieši saistīta ar Skrundu un tās apkārtni. Beigusi Skrundas vidusskolu, strādājusi O.Kalpaka Rudbāržu pamatskolā, Skrundas arodvidusskolā. Viņas dzīvē svarīgi notikumi saistīti ar Skrundu un apkārtni pagastiem. Visus darba gadus strādājusi jauniešu vidū, gan kopā veidojot pasākumus, gan vadot skolēnu pašpār-

valdi, gan piedaloties nometņu darbā Rudbāržos un Skrundā. S.Rudzīti allaž iepriecinājusi jauniešu iniciatīva un uzņēmība, viņu radošā pieeja. Viņa nepiekrīt tiem, kuri uzskata, ka jaunieši neko negrib. Tiem ir savas domas, savi plāni, kam īstajā brīdī nepieciešams pieaugušo atbalsts, lai tie realizētos. Nīkrāces pamatskolā direktora vietniece aktīvi sākusi īstenot mazākas un lielākas ieceres.

EKOSKOLAS PIRMIE DIVI GADI

Pirmie divi gadi ekoskolas statusā bijuši piedzīvojumiem un pārdzīvojumiem bagāti. Viens no lielākajiem izaicinājumiem bija konkurss *Šodien laukos*. To rīkoja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs. Piedalījās 482 skolēni, 32 no tiem individuāli, bet 450 darbojās 47 komandās. Finālā iekļuva astoņi individuālie dalībnieki un 12 skolas – Nīkrāces komanda bija to skaitā un ieguva 1. vietu.

Skolēni stāsta: „Konkursa mērķis bija popularizēt un radīt interesi par lauksaimniecību, zivsaimniecību un mežsaimniecību. Deviņus mēnešus mums bija jāpiedalās deviņos uzdevumos, papilduzdevumos un vienas die-

nas uzdevumos, sadarbojoties ar klasesbiedriem, draugiem, vecākiem un pārējo sabiedrību, lai izpētītu dažādas tēmas. Viens no interesantākajiem uzdevumiem bija augu audzēšana. Mēs izvēlējamies audzēt ķirbjus. Stādījām sēklas podiņos un skolā audzējam stādīņus. Pēc tam tos nesām uz mājām un stādījām katrs savā dārzā. Ķirbju raža bija laba.

Ļoti interesants uzdevums bija pārgājiena maršruta izveide un došanās tajā. Mēs braucām ar velosipēdiem apskatīt Nīkrāces pagasta aizsargājamās dabas objektus. Maršruta izveidē palīdzēja skolotāja Dzintra Liekmane.

Trešais uzdevums, kurš visiem paliks atmiņā, bija *Vai lauki izmirs*. Tikāmies ar Nīkrāces pagasta zemniekiem, uzņēmējiem, tūrisma un atpūtas bāžu īpašniekiem un uzklaustījām viņu viedokli par laukiem. Labus vārdus un novēlējumus turpmākai dzīvei mums veltīja z/s *Kalna Ventnieki* īpašniece Līvija Ancāne. Pie viņas 8. klases skolēni viesojās vienā konkursa *Šodien laukos* posmā un uzzināja daudz interesanta par dzīvi un saimniecības iespējām laukos.”

KULDĪGAS PRESES VĒSTUREI – 110

LIKTEŅĪGĀ VARAS MAIŅA

Laikraksts *Jaunais Kurzemnieks*, 1940. gadā sākoties lieliem laikmeta griežiem, visiem spēkiem centies turēties pārmainām līdzī.

Vēl 5. jūnijā – raksts *Augst un degt Latvijai* un prezidenta Kārļa Ulmaņa runa Gārsenē *Ar stipru ticību un pašārbību būs darbi dzīni*, bet jau 19. jūnijā 1. lappusē publicēts K.Ulmaņa vēstījums tautai, ka tās dienas rītā Latvijā sāk ienākt padomju karaspēks un tas notiek pēc iepriekšējās vienošanās un ar valdības ziņu... K.Ulmanis aicina uzlikt padomju karaspēku ar draudzību, disciplīnu un stingru stāju. Vēstījums beidzas ar vēsturē iegājušo frāzi: „Šai brīdī mana sirds ir ar jums, un es jūtu, ka jūsu sirdis ir ar mani. Es palieku savā vietā, palieciat jūs visi savās vietās.”

Vienlaikus šajā avīzē arī valdības rīkojums, kas aizliedz pilsoņiem ielās uzturēties vairāk par četriem kopā, apraksts par plašiem lauksaimnieku darba svētkiem Kabilē, fotoreportāža no Latgales Dziesmu svētkiem.

Jau 26. jūnijā 1. lapā – uzskaitums *Sveicam Padomju Savienības armiju ar ierašanos Kuldīgā!*, raksts *Plašas tautas manifestācijas Kuldīgā*, kur aprakstīts, ar kādu jūsmu tiek sveikta padomju karaspēka ienākšana.

MAINĀS SATURS UN VĒSTĪJUMA FORMA

Ir mainījies avīzes saturs – tiek rakstīts par iestāžu un organizāciju vadības nomainī, ir Padomju Savienības Augstākās Padomes Prezidija uzsaukums *Augstākās darba normas, lielāku stingrību darbā!*, raksts *Gādība par dzimstību un bērniem Padomju Savienībā*.

10. jūlijā 1. lappusē – PSRS vadītāja Staļina un valdības galvas Molotova foto un Latvijas Republikas valdības pateicības telegramma: „Latvijas demokrātiskās republikas valdība šodien pieņēmusi likumu par Saeimas vēlēšanām. Tas pēc 6 beztiesīguma un apspiestības gadiem Latvijas tautai atdod viņas brīvību, tiesības pašai lemt par savu likteni un iespēju patiesā draudzībā sadarboties ar lielo PSRS un tās tautām.” Telegramma beidzas ar jūsmīgiem izsaukumiem, kādi pēc tam avīzēs lietoti ļoti bieži, piemēram: „Lai dzīvo darba tautas vadonis un labākais draugs Josifs Visarionovičs Staļins!” Turpat ziņa, ka iekšlietu ministrs Vilis Lācis izdevis rīkojumu: „ņemot vērā Latvijas un PSRS draudzību un sirsnīgās attiecības, nekavējoties jāiegādājas PSRS karogi namu greznošanai svinību gadījumos. Atrodami arī raksti *Krievu valodas stundas radiofonā*

1940. gada 31. jūlijā *Jaunā Kurzemnieka* pielikumus ar jūsmīgu pateicību PSRS vadonim Staļinam un valdības galvam Molotovam.

un *Pamatskolās krievu valodu mācīs jau šoruden*.

Jaunie karogi noderēja jau pavisam drīz, jo 21. jūlijā jaunievēlētā Saeima nolēma, ka visā Latvijā nodibināta padomju vara, bet 24. jūlijā avīzes 1. lapā ir apsveikums: Latvija kļuvusi par Padomju Sociālistisko republiku. Kopš 1940. gada 24. jūlija laikraksta redaktors ir Aleksandrs Paičs.

VĒL AIZVIEN CERĪBA, KĀ KARA NEBŪS

Lai kā *Jaunais Kurzemnieks* centās iztapt jaunajai varai, avīzes pēdējais numurs iznāca 7. augustā. Tajā plašs raksts *PSRS miera politikas vainagojums*, kurā citēta

Molotova runa par PSRS neitralitātes politiku, kurā ir arī šāds teikums: „Uzticīga savai miera un neitralitātes politikai Padomju Savienība nepiedalās karā.” Par attiecībām ar Vāciju teikts, ka tās attīstās labvēlīgi – saskaņā ar noslēgto līgumu: „Ar šo vienošanos nodibināta jauna kārtība pie Padomju Savienības rietumu robežām, dotas Vācijai brīvas rokas cīņā pret Angliju un Franciju un novērstas katras nesaskaņas starp Vāciju un Padomju Savienību.”

Savukārt rakstā *Nekāda kolektīvu dibināšana!* nosodīts tas, ka Zemgalē izveidota kolektīvā saimniecība, kurā ieviestot tādus pašus principus kā PSRS: „Partija

šādu rīcību uzskata par nelikumīgu. Latvijas Komunistiskajai partijai ar šādu rīcību nav nekā kopēja. Tāpat Zemkopības ministrija nav devusi atļauju šādas kolektīvas saimniecības dibināšanai.” Par tādu patvaļu vainīgie saņemšot sodu.

Līdz pat 1941. gada jūnijam, kad sākās Otrais pasaules karš, Kuldīgas ziņas publicētas Saldus laikrakstā *Strādnieks*, kura 1. numurs iznāca 9. jūlijā. Šajā laikā var pamanīt, ka abās avīzēs – *Jaunajā Kurzemniekā* un *Strādniekā* – daudzi raksti ir vienādi, lai gan pārējās ziņas katrā izdevumā ir vietējās.

Iveta Grīniņa (Turpmāk vēl.)

Apgūst Kurzemes kulināro mantojumu

Gandrīz 20 šķirņu sierus, Rucavas balto sviestu, bimbalu tīri (biezputru), kunkelīni (piena desertu ar āboliem), asins pankūkas, palandricu (vītīnātas gaļas delikatesi), īstu plaucēto rudzu maizi un citus gardumus tradicionālajā Meistara dienā varēja saēsties Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma (KTTT) skolotāji un audzēkņi, vienlaikus skatoties, kā tos pareizi pagatavot.

Maizi tagad cep daudzi, bet lielākoties saldskābo, jo uztura ziņā tā ir vieglāka. Īstu rudzu maizi pat Rucavā cepot tikai dažas sievas.

Latvijas Siera kluba prezidente Vanda Davidanova nogaršo Rucavas bimbalu tīri – kartupeļu biezputru ar kūpinātu cauraudzi, lauku krējumu un zaļumiem. Saimnieces Rutas Ķesteres vadībā to pagatavojuši Kuldīgas tehnikuma audzēkņi Jānis Šēniņš un Nils Šils. Citur to sauc par dunduru putru, bet rucavnieku valodā putra ir tīre un dunduri – bimbaldas.

Rucavas balto sviestu iegūst, kuļot biezu krējumu ar sāli un pamazām pievienojot rūgušpienu. Ar koka karoti jākuļ intensīvi, līdz rodas nedaudz spīdīga, viendabīga masa, kas augšpusē viļņojas.

„Gardi gan! Un galvenais, ka bagātīgi pievienots īsts krējums,” par Kurzemes ēdieniem atzīst SIA Elpa valdes priekšsēdis Gundars Sisenis un Rucavas sievu kopas vadītāja Sandra Aigare.

Asiņu izmantošana kulinārijā var šķist biedējoša, bet Meistara dienā tehnikumā pierādījās, ka asins pankūkas ir garšīgas – jāprot tikai pareizi pagatavot.

LABIE PIENA PRODUKTI

Kā parasti, galvenais uzsvars bija uz piena produktiem, jo pasākumu atbalsta Latvijas Siera klubs. Tā prezidente Vanda Davidanova paļepojās, ka valstī siera patēriņš turpina pieaugt: pērn viens iedzīvotājs apēdis vidēji 20,2 kg, un tas ir trīsreiz vairāk nekā 2002. gadā. Tāpat var lepoties ar siera ražošanas un eksporta rādītājiem. Pērn saražoti 48,3 tūkstoši tonnu (2017. gadā – 47,2 tūkstoši) un 53% eksportēti uz 73 valstīm.

Kazdangas *Elpas* valdes priekšsēdis Gundars Sisenis topošajiem pavāriem stāstīja par uzņēmuma rašanos un darbību. Latvijā ir gandrīz 40 piena pārstrādes uzņēmumu – dažāda profila un mēroga. *Elpa* Dienvidkurzemē ir vienīgā, un tās nosaukums veidots no salikuma *Ekoloģiskās lauksaimnieciskās pārstrādes apvienība* pirmajiem burtiem, norādot, kāds ir te ražotais siers, krējums, biezsiera, jogurts un citi piena produkti.

„Laika gaitā cilvēka garšas kārpiņas notrulinājušās, jo nevaram atgriezties pie tādiem ēdieniem, kādus taisīja sirmā senatnē,” norādīja G.Sisenis. „Taču, arī strādājot ar modernām tehnoloģijām, produkta dabisko vērtību var saglabāt.”

BAGĀTAIS NOVADS

KTTT ir viena no tām profesionālās izglītības iestādēm, kas iestājusies Eiropas Reģionālā kulinārā mantojuma tīklā. Šoreiz uz Meistara dienu uzaicināta tradīciju kopa *Rucavas sievas*, jo leļpus Liepājas senās ēdienu gatavošanas prasmes labi saglabājušās – tās tiek izmantotas ne tikai tūristu pieprasītei, bet arī ikdienā. „Rucava ar

daudzveidīgo mantojumu jāatzīst par bagātāko novadu visā Latvijā,” leļpojās kopas vadītāja Sandra Aigare. „Turklāt atrodamiem Lietuvas pierobežā, līdz ar to šis

un tas ienācis no kaimiņiem. Arī Latgalē un Zemgalē ir leļsmale, bet tādus ēdienus, kādi ir Rucavā, nekur citur nepiedāvā.” Kamēr vadītāja stāstīja par kuli-

nāro mantojumu un citām novada tradīcijām, saimniece Ruta Ķestere ķērās pie ēdieniem, palīgos aicinot tehnikuma topošos pavārus Jāni Šēniņu un Nilu Šilu.

Meistaru komanda: Rucavas sievu vadītāja Sandra Aigare un saimniece Ruta Ķestere, uzņēmuma *Elpa* vadītājs Gundars Sisenis, Latvijas Siera kluba prezidente Vanda Davidanova, biznesa augstskolas *Turība* lektore Livija Brūvere un Kuldīgas tehnikuma ēdināšanas un restorānu metodiskās nodaļas vadītāja Vita Strautiņa, otrajā rindā KTTT pavāru pedagogs Aivars Verniķis.

PĀRDOD

Divistabu **DZĪVOKLI**. Tālr. 28465822.

Veikalā **Dagus**, Liepājas ielā 51, apjomīgas sieviešu **VIRSJAKAS, KLEITAS, BIKSES. APAVI. SEGAS.**

Pārdod Latvijā ražotus **PVC, KOKA, ALUMĪNIJA LOGUS** un **DURVIS** no sertificētiem materiāliem par, iespējams, labāko cenu Latvijā. Adrese: Kuldīga, Graudu iela 10. Tālr. 20122458.

Ceturtdien, 19. septembrī, tirgos **JAUNPUTNUS**. Iepirks nolietotus akumulatorus. Skrundā 11.00, Sermītē 11.20, Turlavā 11.40, Vilgālē 11.50, Basos 12.10, Gudeniekos 12.20, Alsungā 12.40, Ēdolē 12.50, Kuldīgā 13.10, Mežvaldē 13.30, Rendā 13.50. Tālr. 25508665.

Sausu, skaldītu meža **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 29254530.

GRANTI, SMILTI. Tālr. 27101850.

IZĪRĒ

Vienistabas **DZĪVOKĻUS** Priedainē, 220 EUR/mēn., iekļauti komunālie maksājumi, izņemot elektrību; kā arī divistabu – 390 EUR/mēn. Tālr. 25744996, office@linde-invest.com.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 25669128.

AUDI 80, 90, COUPE (1980.–1987. g.) jebkādā stāvoklī. Tālr. 26132961.

TRAKTORUS, PIEKABES, inventāru, vieglās **AUTOMAŠĪNAS**. Tālr. 26104984.

Veco **PAPĪRNAUDU**, monētas, apbalvojumus, figūriņas. Tālr. 26499892.

Craftwood PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Kautuve SIA **Lāses AM Kurzemē**, Vidzemē un Zemgalē pērk kautsvārā piena un gaļas šķirnes **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** un **TEĻUS** par tirgus cenām. Ir piemaksas gaļas liellopiem. Labas cenas jaunlopiem. Visiem piemaksas par daudzumu, sākot no 5 gab. Samaksa 7 dienu laikā. Transports bez maksas. Tālr. 29353243.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

GAIENES, BRŪKLENES, ĀBOLUS sulai: Kuldīgā, Planīcas ielā 7a, tālr. 24949355; Skrundā, Liepājas ielā 4, tālr. 24845242; Aizputē, Sakas ielā 9, tālr. 25366612; transports pie klienta, tālr. 26284210. Dodam maisus āboliem.

ĀBOLUS sulai Kuldīgā, Mederu ielā 8. Tālr. 26567540.

Iepērkam **ĀBOLUS** sulai, visas šķirnes, arī kritušos, braucam pakāļ. Tālr. 20133934.

Iepērk visu šķirņu **ĀBOLUS**. Piebraucam pie klientiem. Samaksa tūlītēja. Tālr. 26190400.

Iepērk **ĀBOLUS** Štakeldangā. Nodrošinām transportu. Tālr. 28165191.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāļ. Tālr. 29886349.

Būvuzņēmējs SIA **Saldus ceļinieks** informē, ka Jelgavas ielas būvdarbu dēļ **otrdien, 17. septembrī, no 14.00 līdz 17.00 tiks pārtraukta ūdens piegāde**

ēkām Annas ielā posmā no Mazās Annas līdz Jelgavas ielai, Jelgavas ielā posmā no ēkas Nr. 25 līdz Ganību ielai, ēkai Dzelzceļa ielā 2, ēkai Siena ielā 4, visām ēkām Graudu, Ceplā, Stacijas ielā un visām ēkām Putnodārzā un Cepurīšu muižā.
ATVAINOJAMIES PAR NEĒRTĪBĀM!

SIA "Cēsu gaļas kombināts"
par augstām cenām iepērk
JAUNLOPUS un LIELLOPUS
26185703 • 25573447 • 29172343

DAŽĀDI

KULDĪGAS AUTOSKOLA aicina pieteikties 95. koda kursiem Kuldīgā. Sākums 18. septembrī. Sīkāka informācija pa tālr. 29182826, 29491388.

MODRA AUTOSKOLA rīko C un CE autovadītāju kursus Pēteru ielā 5, Kuldīgā. Sākums 16. septembrī. Tālr. 26120089, 23071223.

AUTOSKOLA Rīpo A rīko autovadītāju kursu Skrundas vidusskolā. Pieteikties līdz 18. septembrim. Tālr. 26773763.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

SILTINĀM ēku ārējās gaisa spraugas, bēniņus ar ekovati un putām. Tālr. 28445867.

Paaugstiniet savu **NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA** vērtību! Ja jums pieder zeme, kas ir aizaugusi ar krūmiem vai mežu, frēzējam ar pielīdzināšanu nelielās, kā arī lielās platībās. Tālr. 26776151.

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS, STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

Tīra **AKAS**. Tālr. 27448331.

Moderna **SULU SPIEŠANA** Kuldīgā. Nomazgāsim ābolus, izspiedīsim sulu, pasterizēsīm, sapildīsim jums vēlamos tilpumos: 3 l vai 5 l. Cenas: 3 l – 2 eiro un 5 l – 2,60 eiro. Adrese: Graudu iela 3h. Tālr. 28466573.

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!** Tālrunis 63324881.

LĪDZJŪTĪBAS

Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.
/S.Kaldupe./
Mūsu visdziļākā līdzjūtība kaimiņienei Elzai un ģimenei, VALDIM aizejot.
Krijukovu ģimene

Tuvs cilvēks neaiziet,
Viņš tikai pārstāj līdzās būt.
/S.Kaldupe./
Ilzīt, jūtam tev līdzī, opīti zaudējot.
Tavi kolēģi

SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus,
šķeldojamu materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

SIA **LATEIRA**
pērk CIRSMAS,
MEŽA ĪPAŠUMUS.
• Palīdz noformēt dokumentus,
• veic cirsmu iestigošanu, dastošanu, novērtēšanu.
Tālr. 63428509, 27020562,
29997742, fakss 63428523,
e-pasts: info@lateira.lv

RALLIJKROSS**Kļūst par valsts čempionu**

„Šis gads sportā man ir veiksmīgs – uz pjedestāla esmu kāpis 14 reizes,” saka Latvijas čempions rallijkrosā **Edijs Ošs** no Kuldīgas.

Čempionāta pēdējā posmā trasē **Mūsa Raceland** sezonas noslēguma sacensībās **Latvijas naftas Grand Prix** teju 200 autosportistu cīņijās rallijkrosā, autokrosā un folkreisā. Rallijkrosā uz pirmajiem diviem pjedestāla pakāpieniem kāpa kuldīdznieki: E.Ošam 1. vieta, Kaspam Sileniekam – 2.

„Tas bija grandiozs pasākums,” saka E.Ošs. „Protams, uz uzvaru ejam visi, bet tehniskais sporta veids ir tāds, kurā līdz pēdējam mirklim nevar zināt, kā finišēsi. Mums ar Kasparu punktu starpība bija ļoti maza. Viņš bija sezonas līderis, es – otrs. Vienu posmu biju izlaidis tehnikas dēļ. Kvalifikācijā Kaspars vinnēja un bija trīs punktus man priekšā.

Latvijas autokrosa čempionāta pēdējā posmā Edijs Ošs uz goda pjedestāla, saņemot čempiona titulu rallijkrosā.

Savukārt finālā vinnēju es, un punktu skaits kļuva vienāds. Tā kā man bija vairāk uzvaru, es kļuva par čempionu.”

E.Ošs ir SIA **Palleteries** īpašnieks un atzīst, ka autosports kaut kādā mērā konkurē ar kokapstrādes uzņēmuma vadīšanu. „Sports aizņem daudz laika, jo bez dalības sacensībās vēl jā sagatavo tehnika. Bet nevar teikt, ka traucē, jo tā ir laba atslodze. Šīs bija nozīmīgas sacensības, un par uzvaru ir prieks.”

Jolanta Hercenberga
Edija Oša arhīva foto

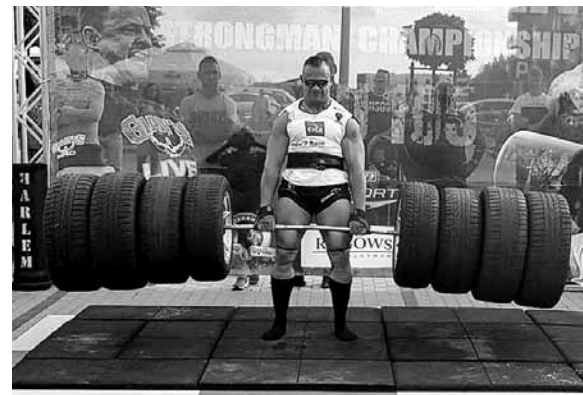
SPĒKAVĪRI**Pēc traumas – ceturtais**

Polijā, Jelčā-Laskovicē, Eiropas kausa izcīņā spēkavīriem līdz 105 kg kuldīdznieks **Māris Rozentāls** izcīnījis 4. vietu.

Par līdera godu sacentās 12 atlēti no septiņām valstīm, un viņiem bija sešas disciplīnas.

Iesākumā 12 tonnas smagās mašīnas vilkšana Mārim bija nevisai veiksmīga, šajā disciplīnā ieņemot sesto pozīciju. Nākamajā pārbaudījumā 20 metrus bija jānes 400 kg nēši, bet atpakaļceļā – 300 kg kaste. Māris jutis operēto kājas muskuli, bet saņemoties pirmo reizi nogājis visus 20 metrus ar tik lielu svaru. Šajā uzdevumā arī sestais rezultāts.

Labāk ar uzdevumu kuldīdzniekam veicies sešu dažādu smagumu (18–25 kg) mešanā pāri 4,50 m augstumam, te sportistam ceturta vieta. Nākamais uzdevums – Māra kroņa discip-

320 kg Māris Rozentāls paceļ 12 reizes un šajā disciplīnā ir pirmais.

līna – 320 kg smaguma vilkšana no zemes, to paveicot 12 reizes, uzrādīts labākais rezultāts. Vikingpresi, kurā svars 150 kg, Māris pacēla septiņas reizes, paliekot ceturtais. Pēdējā pārbaudījumā – akmeņu celšanā – ceturtais rezultāts, tāds pats arī kopvērtējumā, un tas pēc traumas ir atlēta labākais sniegums.

Inta Jansone
Māra Rozentāla arhīva foto

VĀRDADIENAS

No 16. līdz 22. septembrim
 16. Asja (262), Asnate (99),
 Dāgs (48), Dārgs (0)
 17. Vaira (673), Vairis (530),
 Vera (6337)
 18. Alita (92), Elita (2437),
 Liesma (251)
 19. Muntis (24), Verners (533)
 20. Ginters (109), Guntra
 (239), Marianna (832)
 21. Mariss (213), Matīss
 (3129), Modris (2254)
 22. Maigurs (101), Mārica (6),
 Māris (13 086)

Populārākie: Vera un Māris.

„Abi vecāki gribēja, lai esmu modrs”

Modris Vite, SIA *Modra autoskola* valdes priekšsēdis, teorijas pasniedzējs, braukšanas instruktors, V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas automācības skolotājs:

– Man vārdu izvēlējās vecāki, viņi gribēja, lai esmu modrs, apķērīgs un veiksmīgs. Neesmu nekad iedomājies, ka man varētu būt cits. Iesaukas bijušas saistībā ar vārdu – Modža vai Modrītis. Nezinu, vai šī vārda īpašnieku ir daudz, bet uzreiz zinu vismaz divus. Neesam tik pazīstami, lai varētu salīdzināt. Viens no viņiem ir mans vienaudzis, abi kopā dienējam Gruzijā, bet ar otru pirms ļoti ilga laika brīdī kopā strādājām. Cik zinu, cilvēkiem manu vārdu ir viegli atcerēties. Tas taču ir viegls!

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 16. SEPTEBRĪ

Dienas garums – 12 st. 45 min.
 Saule lec 6.55, riet 19.40.

Naktī +12°...+14°

Dienā +13°...+14°

RĪT, 17. SEPTEBRĪ

Dienas garums – 12 st. 41 min.
 Saule lec 6.57, riet 19.38.

Naktī +9°...+11°

Dienā +10°...+11°

Četras jaunas šķirnes

(Sākums 1. lpp.)

Nedēļas nogalē Kuldīgas novada muzejā bija apskatāma gladiolu izstāde. Tās pamatā – selekcionāra Laimoņa Zaķa radītās šķirnes.

No puķkopja viedokļa šī vasara bijusi ļoti laba, bet pēdējais mēnesis gan par sausu. „Jā, Kuldīgā lietus ir lijis, bet pie mums, Kandavā, tikai dažas lāses. Līdz ar to gladiolu ziedvārpas un ziedi nav tādi, kādiem vajadzētu būt.”

L.Zaķis pastāstīja, ka 90. gadu vidū audzētāji nodibinājuši biedrību un sākuši rīkot izstādes. Kopš pirmās esot 25. jubileja. „Holandes masu produkcija, kas nopērkama lielveikalos, ir vecās šķirnes. Tur neko jaunu neievieš. Savulaik domājām, ka ņems mūsu šķirnes, vairo un palaidīs pasaulē, bet tur tas neinteresē. Galvenais, lai ar tehniku var masveidā sastādīt un novākt,” skaidro selekcionārs.

Viņš arī kritizē to, ka pie mums atnāk apdauzīti sīpoli, piedevām ar gladiolu tripsi. Šo kaitēkli nevarot iznīdēt, jo vienīgais insekticīds, kas uz to iedarbojies, pagājušajā gadā aizliegts.

Lāsmas Reimanes teksts un foto

‘Raba ļubvi’.

‘Septītās debesis’.

Perspektīvais hibrīds.

‘Zāļu diena’.

Viena no jaunākajām šķirnēm – ‘Sirdsāķītis’.

‘Latvian Star’.

Rudens akcija

- ◆ PVC logiem un durvīm, jumta logiem, insektu sietiem.
 Mērīšana. Montāža. Aļļu apdare.
 Tālr. 27762565.
- ◆ Izgatavojam nerūsējošā tērauda siltinātos dūmvadus, odes, čaulas. Noteksistēmas. Jumta segumi. Mērīšana. Montāža.
 Tālr. 29251154.

KONKURSS

TĒLOTĀJMĀKSLAS SPĒLE

216. kāрта

Zviedru gleznotājs un interjera dizainers (1853–1919). Mākslinieks dzimis ļoti nabadzīgā ģimenē Stokholmā, glezniecību studējis Mākslas akadēmijā. Darbi – galvenokārt eļļas gleznas un akvareļi. Pasaulē viņš pazīstams ar idilliskas ģimenes dzīves akvareļiem.

Atbildes gaidām līdz 18. septembra 11.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

215. kārtas atbilde: Francs fon Štuks, *Paradīzes sargs*, 1889.

Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Vita Jurenovska, Indra Ābelīte, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Mārcis Kalējs, Andris Eglītis.

Konkursu atbalsta veikals Pindzele.

**ATCERIES ABONĒT
 KURZEMNIEKU
 oktobrim,
 novembrim,
 decembrim!**

